

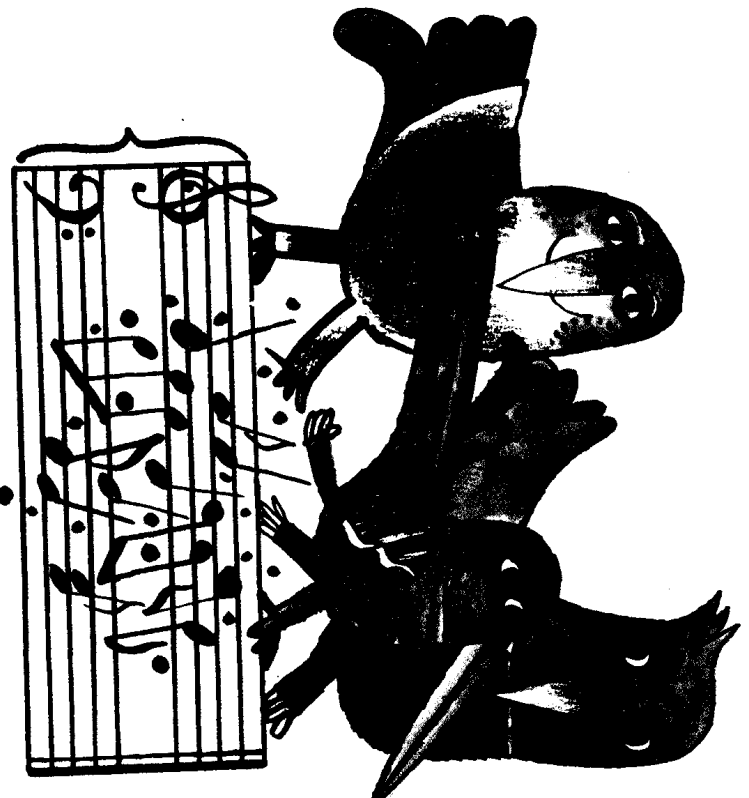
ZDENĀ
Janžurová

MILADĀ
Borová

Nová klavírní škola

---

1. díl

Panton, Music Publishers, 150 00 Prague 5

Touto znělkou začíná dlouhodobá spolupráce učitele a žáka. Doufáme, že si žák bude umět na konci naší čtyřdílné školy zahrát tuto znělkou se stejným potěšením, s jakým ji na počátku výuky slyšel od svého učitele.

Ze studentského života

Vivo

B. Smetana

Děti hrají a zpívají pouze podle sluchu, napodobením učitele.

Hrajeme portamento jedním prstem na bílých i černých klávesách po celé klávesnici.
 Hrajeme volnou paží, ponořením ruky do kláves, nejlépe zpočátku 3. prstem, později postupně ostatními prsty (2, 4, 1, 5). Střídáme ruce a hrajeme pomalu v pravidelném rytmu, vláčným pohybem ruky a příjemným zvukem.
 Zpíváme v jednočárkované oktávě.

ZVONY ZVONÍ

L. Sluka

žák *mf*
 Zvony zvoní bim bam...
 učitel *mf*
 1

The score consists of two systems of staves. The first system has a vocal line for the student (žák) and a piano accompaniment line for the teacher (učitel). The second system continues the piano accompaniment. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The student's part is a simple melody with lyrics 'Zvony zvoní bim bam...'. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes and chords, with some slurs and accents.

HOLUBIČKA

L. Sluka

z *mp*
 Ho-lu-bič-ka bi-lá
 u *mp*
 2

The score consists of two systems of staves. The first system has a vocal line with lyrics 'Ho-lu-bič-ka bi-lá' and a piano accompaniment line. The second system continues the piano accompaniment. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The vocal part is a simple melody with lyrics. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes and chords, with some slurs and accents.

Hry na ozvěnu

Hry na ozvěnu rozvíjejí melodickou a rytmickou představivost, cit pro výraz i dynamiku a současně nám pomáhají procvičit hru portamento. V rytmických i melodických ozvěnách dbáme na přesný rytmus, od počátku na zvukovou krásu tónu a snažíme se prožívat i obsah daného textu.

Ozvěny hrajeme v klidném, pravidelném tempu, vybíráme slova blízká dětskému světu (domov, příroda, pohádky).

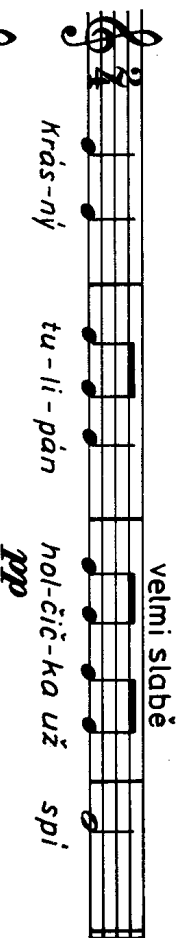
Ve hrách na ozvěnu používáme dětem blízkou a přirozenou rytmizovanou řeč, jak ji známe z dětských říkadel.

Rytmické ozvěny

Jednoduché rytmické ozvěny děti tleskají, tůkají a hrají portamentem – napodobením učitele. Postupně se učí rozlišovat sudé a liché metrum.

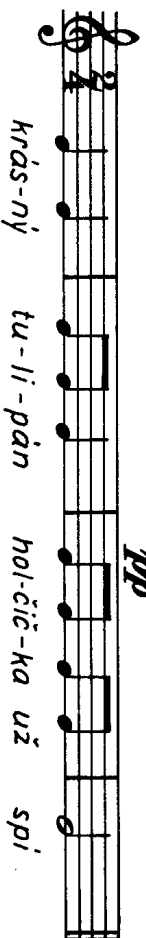
Příklad jednoduché rytmické ozvěny

učitel

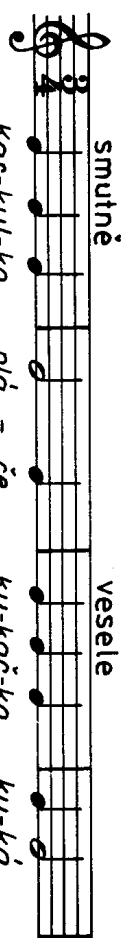

velmi slabě
Kras-ný tu-li-pán hol-čič-ka už spi

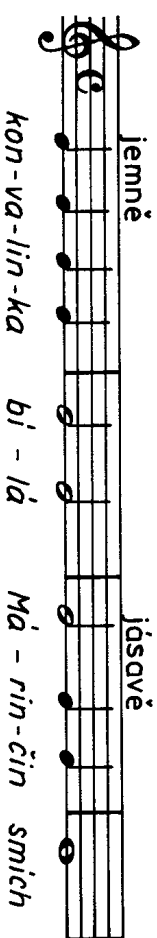
žák

ppp
krás-ný tu-li-pán hol-čič-ka už spi

vesele
smutně Kar-kul-ka plá-če ku-kač-ka ku-ká

jásavě
jemně kan-va-lin-ka bí-lá Má-rin-čin smich

Hra na otázky a odpovědi

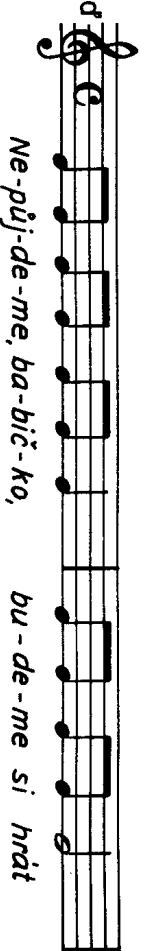
Příklad rytmického dialogu

otázka

On-dě-ji, Je-nič-ku, ne-půj-de-te k nám?

odpověď

Ne-půj-de-me, ba-bič-ko, bu-de-me si hrát

Zahrajeme písničku ve dvoudobém a třídobém taktu s výrazným akcentem na první době a děti diriguji.

Objevují rytmus slov a naučí se cítit přízvučné a nepřízvučné doby a takty.

Například

2 *Ja - na Vik - tor Pav - la*

3 *Ja - ro - slav Ma - ruš - ka Do - rot - ka*

4 *Do - mi - ni - ka Ve - ro - ni - ka Mi - cha - e - la*

Vymyšlíme s dětmi dvou- tří- a čtyřslabičná slova, zapisujeme je do not a děti je oddělují taktovou čárou.

Například

2 *Koc - ka*

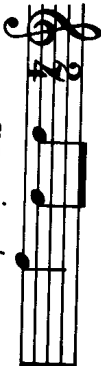
3 *Ve - ver - ka*

4 *an - ti - lo - pa*

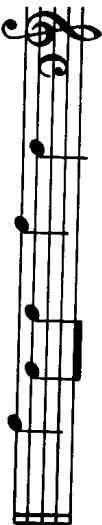
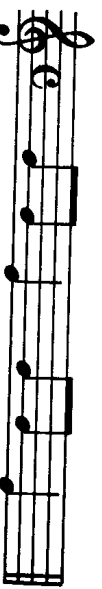
Melodické ozvěny

Melodické ozvěny, otázky a odpovědi, melodizaci slov a říkadel zpíváme a hrajeme zpočátku jedním prstem **portamento**. Slova, která jsme rytmizovali použijeme v melodických ozvěnách.

Příklad melodické ozvěny

učitel		žák	
	<i>mu-min-ko</i>		<i>ma-min-ko</i>

Příklad melodického dialogu

otázka		odpověď	
	<i>Jak se jme-nu-ješ?</i>		<i>Ve-run-ka Brož-ko-vá</i>

Později střídáme prsty i ruce v různých oktávách a získáváme od prvních chvil celkem bohatý tónový zážitek. Setkáváme se s tónem různé výšky, síly, délky i barvy. Zpíváme stále v jednočárkované oktávě a tím se učíme přenášet tóny hrané v různých oktávách do naší přirozené hlasové polohy.

Hrajeme každou rukou zvlášť s odlišením síly (s ozvěnou), střídáme ruce.

	
<i>ma-min-ka</i>	<i>prin-cez-na</i>
atd. etc.	atd. etc.
	
<i>o-več-ka</i>	<i>ča-ro-děj</i>
atd. etc.	atd. etc.

Hrajeme 4 2, 3 1 a 5 3 prstem

Máme-li na počátku výuky ve skupince několik dětí, snažíme se všechny zapojit do daného úkolu. Následující říkadla mohou děti podle svých schopností i počtu v hodině doprovázet zpěvem, tleskáním čtvrtových i osminových not nebo použitím bubínku, trianglu nebo dřívce. Plynule navazujeme obě ruce

Říkadlo

Rytmicky zpívají ostatní děti

5

Vesele

p portamento

mf

Koník, chroust a čmelák, banda velká,
přidejte k nim cvrčka a je muzika.

J. Bruckner

(31)
(53)

Ukolébavka

L. Sluka

Něžně

6

p portamento

legato

f

pp

f

(31)
(53)

Spi dětátko spi
zavři očka svý

dám ti buben a housličky
nedám tě za svět celičký

spi dětátko spi

f

Přenášení rukou (zvony) v pomalém tempu

pravá ruka

zvony zvoní bim bam

levá ruka

Hrajeme jedním prstem každou rukou zvlášť (potom navazujeme).
Hrajeme i od jiných kláves

Říkadlo

Tleskáme $\downarrow$ a zpívám

portamento

mf 2 3 4 2

Řezám proutky u potoka,
hastrmanka na mé kouká,
hastrman se moutí,
že mu řezám proutí.

(1 2 3 2)
(3 4 5 4)

Haju hajušky

O. Mách

mp portamento

Haju haju hajušky,
šla Maruška na hrušky,
vzali jí tam kabátek,
teď nemá nic na svátek.

ppp

(4 3 2 3)
(5 4 3 4)

Notové hodnoty

V průběhu hry podle sluchu připravujeme dítě na hru z not i po rytmické stránce. Základní rytmickou hodnotou, ze které vycházíme je nota čtvrtová. Nejlépe vystihuje pohyb – chůzi.

Jde-me jde-me

Symbolem osminových not je běh.

u-ti-ká-me u-ti-ká-me

Kombinace noty čtvrtové s dvojicí osminových not přináší nové rytmické možnosti.

Tleskáme rytmus říkadla a národních písní.

2 Když jsem hu - sy pá - sa - la zi - mou jsem se třá - sa - la,
ted' už hu - sy ne - pa - su a zi - mou se ne - pře - su

Čtvrtové noty pro nás představovaly chůzi, osminové běh a u půlových to bude výdrž.

Správné dodržení půlové noty cvičíme na následujícím dvoutakti:

2 To je míc Ve - se - lí kráí

Tleskáme rytmus známých písní (např. Halí bell)

3

Slučováním notových hodnot dospějeme k notě celé, kterou procvičíme na písni Dú kravičky dú.

4

V dlouhých notách cítíme kratší notové hodnoty.

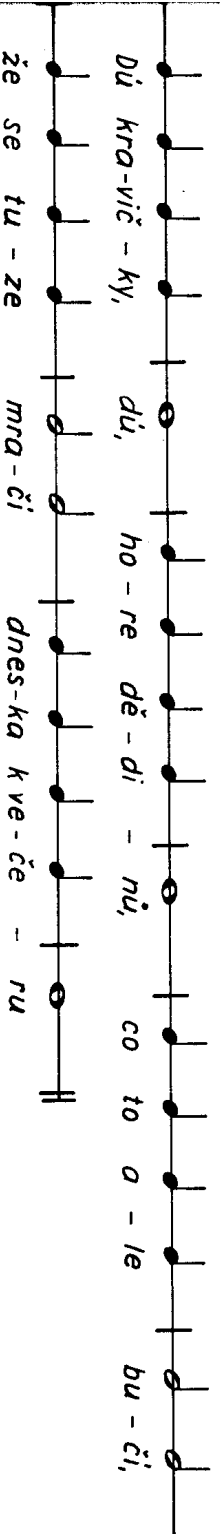
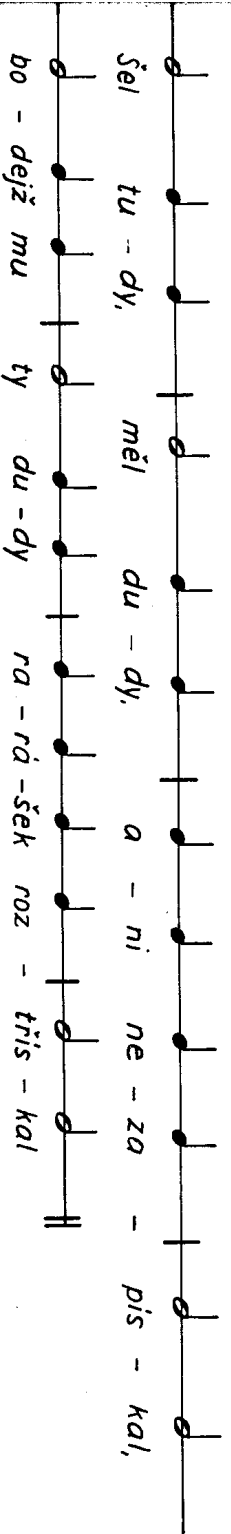
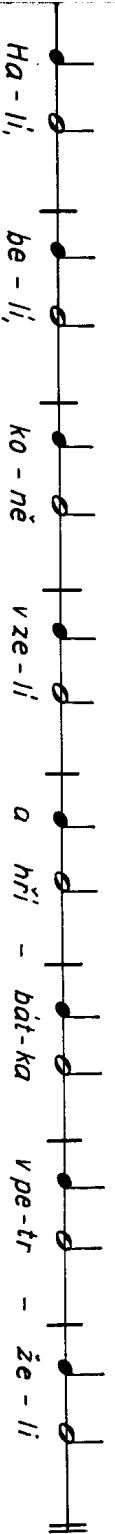
cin - ky cin - ky cin - ky cin - ky

bim bam bim bam

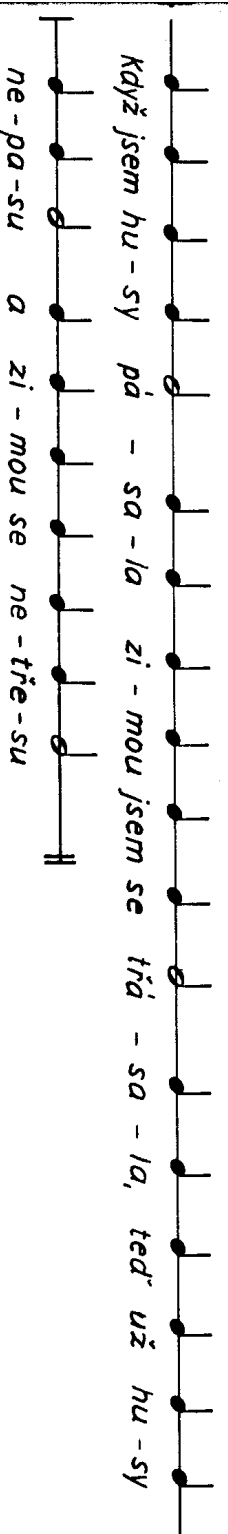
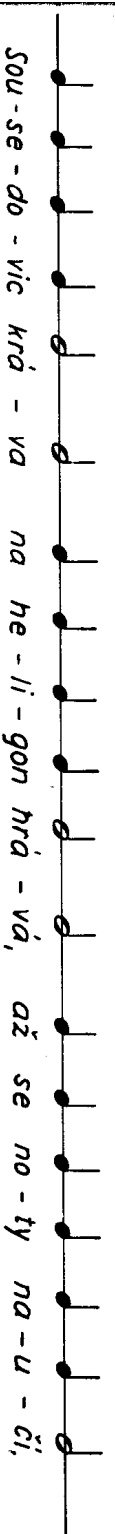
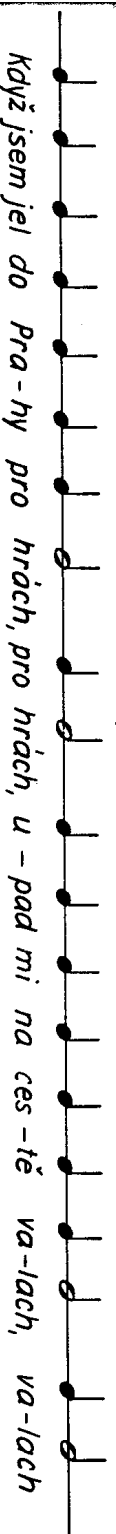
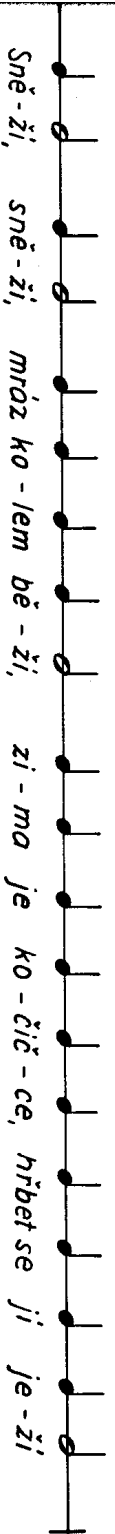
zvony zvoni

slavně zvoni

Zpíváme a tleskáme rytmus národních písní a poznáváme notové hodnoty.

Doplňujeme taktové čáry (čtvrtové noty tleskáme lehce).

Říkadlo

Děti zpívají, dřívka uhodí vždy první dobu v taktu, závěr bubínek

9
mf portamento

10
p portamento

Muziko zahraj nám
však já ti něco dám
však já ti zaplatím,
jestli nic neztratím.

Hudební fráze

Slaviček je malý ptáček

11
Andante
p portamento

12
mf

L. Sluka

Hrajeme měkkým ponořením ruky do kláves s výsledným krásným tónem.

V průběhu hry poznáváme a cítíme hudební fráze jako základ vyjadřování hudebních myšlenek.

Slaviček je malý ptáček,
slaviček je malý ptáček,
na strom on si vyletí,
do houštiny zaletí
a tam bude křokotati.

Navazujeme jednu ruku na druhou

taccato (zkrácené portamento)

Deš-ťo - vé ka-pič-ky dos-ta - ly no-žič-ky
 3 3 3 3 3 3
 2 2 2 2 2 2
 4 4 4 4 4 4

dě - la - ly ne-ple-ču du - pa - ly po ple-ču

Totéž v levé ruce.

Říkadlo

(triangl , zpěv - všichni, bubínek)

11

mf

p

mf

transponujeme

Až já půjdu na kopeček
 koupím ti tam cimbáleček
 Na cimbálek tydlí, tydlí
 na housličky fidi fidi
 a na basu dzum dzum
 a na bubny bum, bum

Přenášení rukou v živějším tempu (staccato)

8va

Hrajeme na různých klávesách

Sousedovic kráva

l.r. portamento
l.h.

12

u

p

d

L. Slika

p

d

Sousedovic kráva
na hejligon hrává.
Až se noy naučí,
překrásně nám zabuči:

Doposud jsme používali pomlky nápodobou, nyní si je uvědomujeme. Jako notové hodnoty a takty i pomlky musíme fyzicky prožít a procílit.

Tleskáme rytmus a posloucháme ticho v pomlkách.

hra - je - me si po - stou - chá - me

Ská - kal pes přes o - ves přes ze - le - nou lou - ku,
šel za nim mys - li - vec, pé - ro na klo - bou - ku

Náš pes, náš pes, náš pej - si - ček,
zlá - mal so - bě o - ca - sí - ček

Děti doplň taktové čáry

3 ko - vá - ři, ko - vá - ři ko - vej mi šav - lič - ku já si sni po - je - du
pro An - čič - ku

3 Nad po - do - lim je há - je - ček v něm se pro - chá - zi
v něm se pro - chá - zi šu - ha - jí - ček

3 V za - hrád - ce na hruš - ce se - dá - vá kos,
má čer - ný ka - bá - tek a žlu - tý nos

Dvojhmaty

Hrajeme s posunováním ruky a přenášením paže přes oktávu.

3 4 2 5
3 3 1 4
atd.
etc.

2 3 1 4
3 4 2 5
atd.
etc.

Dbáme na současné zaznění dvou tónů.

p.r.
l.h.

p.r.
l.h.

Děda jede s kopečka,
vrzají mu kolečka

Pasáček

(triangl d)

L. Sluka

5
13
p
5
3
1
atd.
etc.

5
2
1
atd.
etc.

Malinky pasáček na píšťalku hrál
jeho věrný pejsek tiše u něj stál

3 4
p.r.
r.h.

2 4
l.r.
l.h.

3 4
p.r.
r.h.

2 4
l.r.
l.h.

p.r.
r.h.

l.r.
l.h.

p.r.
r.h.

l.r.
l.h.

žába skáče po blátě,   koupíme ji na gatě,   na jaké na jaké,   na zelené strakaté

Hrajeme i na bílých klávesách s posunováním střídáme jiné dvojice prstů (31) (53)

Maličká su

Něžně

portamento

L. Sluka

2 4
mf

2 4
 u

2
p

2 4 4 3
 2 4 4 3
 2

Maličká su husy pasu
 tancovala bych já až se třasu
 tancovala bych já až se třasu

Dudácká kvinta

Hrajeme s posunováním ruky i s přenášením paže přes oktavu

Two systems of musical notation for Dudácká kvinta. The first system shows a treble clef staff with a melody starting on G4, marked *p.r.* and *r.h.*, and a bass clef staff with a bass line starting on G3, marked *l.h.*. The second system shows a treble clef staff with a melody starting on G4, marked *p.r.* and *r.h.*, and a bass clef staff with a bass line starting on G3, marked *l.h.*. The key signature has two sharps (F# and C#).

Hrály dudy

(bubínek *d*)

Three systems of musical notation for Hrály dudy. The first system shows a treble clef staff with a melody starting on G4, marked *mf*, and a bass clef staff with a bass line starting on G3, marked *l.h.*. The second system shows a treble clef staff with a melody starting on G4, marked *mf*, and a bass clef staff with a bass line starting on G3, marked *l.h.*. The third system shows a treble clef staff with a melody starting on G4, marked *p*, and a bass clef staff with a bass line starting on G3, marked *l.h.*. The key signature has two sharps (F# and C#). Above the first system, there are markings 'u' and 'ž' with the number '15'.

Hrály dudy u pobudy já jsem je slyšela
dávali mně komínka, já jsem ho nechťela.
A já radši krejčího, to je něco lepšího
ušije mi šněrovačku ze samého lepšího.

Transponujeme do jiných tónin

Říkadla i písně, které jsme se naučili a máme je rádi, můžeme hrát v portamentu (nebo staccatu) jednou rukou melodií a druhou rukou doprovod dudáckou kvintou. Můžeme také hrát melodií náročnějším způsobem, sřídavě v pravé a v levé ruce.

Dudáček

Velmi pomalu
portamento

(dřívka J.)

Dudáčku s dudama
smiluj se nad náma,
však já se smiluju
až v dudy zaduju.

Hrajeme v různých tóninách.

Legato

Při hře legato musí žák cítit stálou oporu prstů na dně kláves. Celá paže pomáhá přechodu z prstu na prst plynulým a klidným spojovacím pohybem.

Následující cvičení posunujeme vždy o tón výše v pravé ruce (nebo níže v levé ruce) a také přenášíme o oktávu či dvě výše nebo níže.

p.r.
r.h.

p

houpy houpy kočka snědla

otd.
etc.

l.r.
l.h.

p

otd.
etc.

p.r.
r.h.

p

otd.

l.r.
l.h.

p

otd.

Chodíme na prochádzky

Hrajeme každou rukou zvlášť (2, 3, 3 4, 1 2, 4 5 prstom)

p.r.
r.h.

ma-min-ka a ja ta-ti-nek a ja
atd.
etc.

l.r.
l.h.

ba-bič-ka a ja de-de-ček a ja
atd.
etc.

Vymýšľime s žákem ďalší texty a sledujeme kvalitu tónu.

L. Sluka

ž

17

mf
p

ma-min-ka a ja
atd.
etc.

1. r. p. r. i. p. i. p. i.

hrajeme na různých klávesách

p. r. h. 1 2 3 4 5
p. r. h. 1 2 3 4 5
atd. etc. p. r. h. 1 2 3 4 5

V levé ruce totéž protipohybem

p. r. h. 1 2 3 4 5 3 2 1
Pej-sek koč-ka ja' ja' 2
atd. etc.

v levé ruce hrajeme protipohybem v malé oktávě.

Vymyslíme další text,

L. Sluka

18

mf
Pej-sek koč-ka ja' ja'

p
mf

p
mf

r.h. *p* *mf*
 1 2 3 4 5
 atd.
 etc.

r.h. *p* *mf*
 atd.
 etc.

r.h. *p* *mf*
 1 2 3 4 5
 Ba-bič-ka te-ta a já
 atd.
 etc.

V levé protipohybem v malé oktávě

z
 r.h. *mf*
 Ba-bič-ka te-ta a já
 L. Sluka

19
 u
 p
 atd.
 etc.

atd.
 etc.

atd.
 etc.

atd.
 etc.

28
 atd.
 etc.

p.
p.r. r.h. *atd. etc.*

V levé protipohybem

p.
p.r. r.h. *atd. etc.*

p.r. r.h. *atd. etc.*

Tá - ta má - ma bá - ba dě - da já

L. Sluka

mf
Tá - ta má - ma bá - ba dě - da já

20
p
Tá - ta má - ma bá - ba dě - da já

Sedí liška pod dubem

(bubinek ♩ ♩ ♩)

Musical score for the first system, measures 21-30. The score is in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a vocal line and a piano accompaniment. Measure 21 is marked *p legato*. The piano part has a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The vocal line is written in a soprano clef. The score ends at measure 30.

Sedí liška pod dubem
má píšťalku a buben
na píšťalku píská
a na bubnen třešká

transponujeme

Tuto písničku může žák také doprovázet

Například

atd.
etc.

2 3 2

2

This block shows a short example of a piano accompaniment for the song. It is in 4/4 time and features a simple bass line with a few chords. The notes are numbered 1, 2, 3, 2, 2, indicating fingerings.

Střídání portamenta a legata

Stála basa

L. Sluka

Musical score for the second system, measures 22-30. The score is in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a vocal line and a piano accompaniment. Measure 22 is marked *Moderato*. The piano part has a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The vocal line is written in a soprano clef. The score ends at measure 30.

Stála basa u primasa
za kamnarna stála,
když primaska zatopila
basa sama hrála.

okládání rukou v živějším tempu

Musical notation for the first exercise, showing a sequence of notes in both hands with dynamic markings 'p.' and first endings.

Hrajeme i na jiných klávesách a stále střídáme ruce.

doprovod T, D

V zahrádce na hrušce

(triangl ♪)

Musical notation for the second exercise, starting at measure 23, with dynamic markings 'mf legato' and 'p', and fingerings '1 T' and '4 D'.

Hrajeme s použitím T, D i od jiných tónů (G, D, A)

V zahrádce na hrušce sedává kos
má černý kabátek a žlutý nos

Kováři, kováři

(dřívka nebo bubínek p p)

Musical notation for the third exercise, starting at measure 24, with dynamic markings 'mp legato' and 'ppp', and a 'D' chord marking.

transponujeme

Kováři, kováři, kovej mi šavličku
já si s ní pojedu pro Ančičku.

I jiné nár. písně např. Ovcáci, Když jsem husy pásala, Když jsem jel do Prahy atd., může žák hrát v portamentu s doprovodem T, D v levé ruce.

Kačátka

L. Suka

25
u

l.r. 4 3 2 1 2 1
r.h. 5 4 3 2 1 2 1
p.f. 5 4 3 2 1 2 1
l.r. 3
p.r. 3
r.h. 3
l.r. 1

Kačátka se batolí
to jdou asi do školy,
kač, kač, kač,
do školy jdou nejináč.

p.r. 5
r.h. 5 4 3 2 1 1 1
p
p.f.

Složitější překládání rukou

p.
p.
p.f.
p.
p.f.
p.
p.f.
p.
p.f.

Intonační příprava ke hře z not

Přirozený hudební rozvoj dítěte se nesmí narušit předčasnou hrou z not.

Při postupné znalosti not dbáme na to, abychom vždy vycházeli od poznaného slyšeného tónu, aby nota byla skutečně značkou pro tón. Slyšené tóny a známé melodie, které jsme hráli podle sluchu, zpíváme nejdříve s texty písní, posléze intonujeme se jmény not.

Stoupající a klesající melodie naznačujeme pohybem ruky.

Tóny, které slyšíme a intonujeme si také zapisujeme do notové osnovy nebo na magnetické tabulce

zpíváme

Vra-na le-ti, ne-má dě-ti, my je má-me, ne-pro-dá-me

zapisujeme

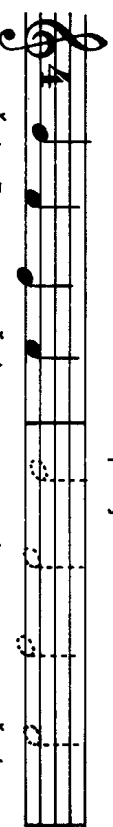
Vra-na le-ti, ne-má dě-ti,

zpíváme

Šel Ja-ne-ček na ko-pe-ček, hnal před se-bou pět o-ve-ček

zapisujeme

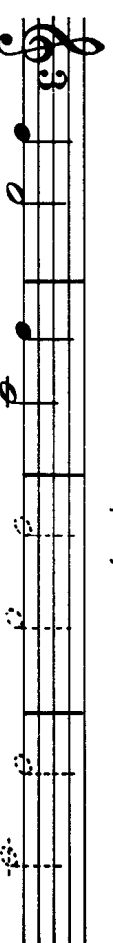
Šel Ja-ne-ček na ko-pe-ček,

zpíváme

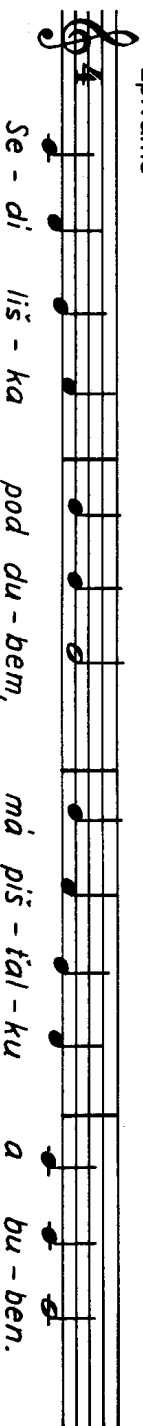
Ha-li be-li, ko-ně vze-li a hři-bat-ka v pe-tr-že-li

zapisujeme

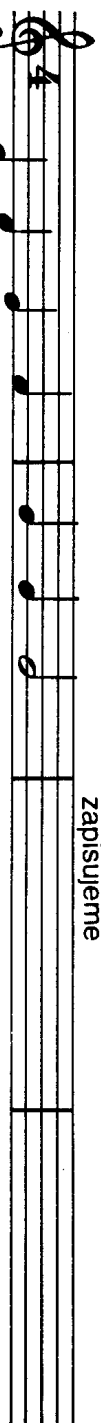
Ha-li be-li, ko-ně vze-li

zpíváme

Se-di liš-ka pod du-bem, má piš-tal-ku a bu-ben.

zapisujeme

Se-di liš-ka pod du-bem, má piš-tal-ku a bu-ben.

zpíváme

a'

 Na ma-měn-ka co-si má, co-si má, scho-va-la to do se-na

 c d e f g a g

zapisujeme

Na ma-měn-ka co-si má, co-si má, scho-va-la to do se-na

zpíváme

Koč-ka le-ze di-rou, pes ok - nem, ne-bu-de-li pr-šet, ne-zmok-nem

zapisujeme

Koč-ka le-ze di-rou, pes ok - nem, ne-bu-de-li pr-šet, ne-zmok-nem

zpíváme

h' c''

 Vy-le-tě-la ho-lu-bič-ka ze ská - ly, ze ská - ly,

 c d e f g a h g c c

zapisujeme

Vy-le-tě-la ho-lu-bič-ka ze ská - ly, ze ská - ly.

zpíváme

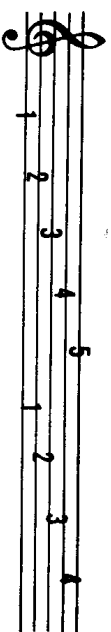
Je - de, je - de poš-tov-ský pa-ná-ček, je - de, je - de poš-tov-ský pán

zapisujeme

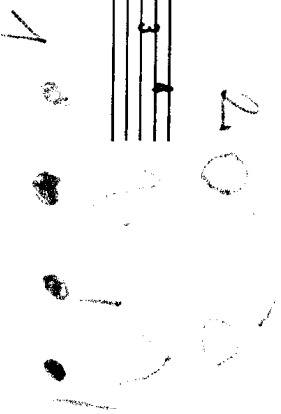
Je - de, je - de poš-tov-ský pa-ná-ček,

Hrajeneme podle not

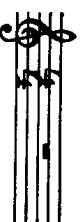
notová osnova

Houslový klíč
nebo G klíč

takt čtyřčtvrtěční na 4 doby

taková čára odděluje takty
pomilka celá na 4 doby

Takt je pravidelné střídání těžkých a lehkých dob

♩ = nota čtvrtěová na 1 dobu

♪ = nota půlová na 2 doby

♫ = nota celá na 4 doby

repetice – znaménko opakování

Přístoklad

krátce

vázaně

basový klíč
nebo F klíč

Skladby si připravíme intonačně i rytmicky. Od počátku dbáme na tvoření tónu a dynamické odlišení hry. K ma-
lým umějším skladbičkám můžeme vymýšlet vhodný text.

Dvě houspačky

Pravá ruka

O. Máchla

žák

učitel

Levá ruka

O. Máchla

3

z

u

L. Sluka

2

4

L. Sluka

5

Něžně

mp legato *p*

Druhou sloku písně hrajeme v p

Ukolébavka

mp – mezzopiano – středně slabě

p – piano – slabě

Halí dítě kolébu tě
až mi usneš odejdu tě.
Odejdu tě do zahrádky,
natrhám ti sedmikrásky.

Ukolébavka je něžná píseň, kterou maminka uspává své děťátko.

Jako lidská řeč se skládá z vět a slov, tak i hudební řeč je členěná.

Tato ukolébavka má dvě části. Jednu část hraje pravá ruka, druhou část levá ruka. Obě jsou dvou-
taktové (dvojtakti!).

půlová pomlka na 2 doby

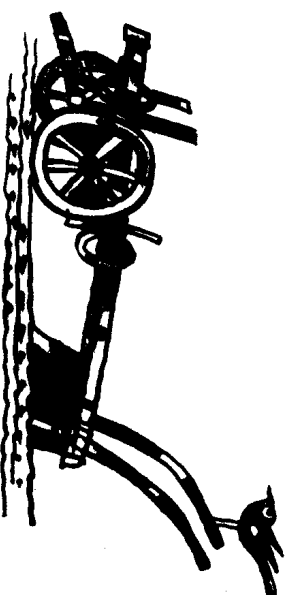
Jedna dvě Honza jde

6

Jedna dvě Honza jde
nese pyšel mouky
máma se raduje
že bude péct vdolky

Podruhé hrajeme mp

Orali volečky

slovenská lidová

7

Orali volečky, polámali jamo
nachodili sa šňhaj ku dievčatu darmo

Hasiči jedou

L. Sluka

8

z

u

The musical score for 'Hasiči jedou' consists of two systems. Each system has a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (bass clef). The key signature has one flat (B-flat). The first system starts with a circled '8' above the vocal line. The piano accompaniment features chords and a bass line. The second system continues the melody and accompaniment.

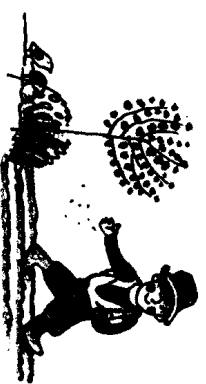
L. Sluka

z

u

9

The musical score for 'Sil jsem proso' consists of two systems. Each system has a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (bass clef). The key signature has one flat (B-flat). The first system starts with a circled '9' above the vocal line. The piano accompaniment features chords and a bass line. The second system continues the melody and accompaniment.

Sil jsem proso

zesliovat
zeslabovat

10

p

The musical score for 'Sil jsem proso' continues from the previous system. It features a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (bass clef). The key signature has one flat (B-flat). The first system starts with a circled '10' above the vocal line. The piano accompaniment features chords and a bass line. The second system continues the melody and accompaniment.

Sil jsem proso a pšeničku
našel jsem tam křepelčičku

‡ čtvrtová pomilka na jednu dobu

To je zlaté posvícení

Vesele

11

Musical notation for the first system of 'To je zlaté posvícení'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is 4/4. The key signature has one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The bass line has a whole note G3. The first measure is marked with a dynamic of *mp* and a tempo marking of $\frac{2}{2}$. The second measure has a quarter rest followed by a quarter note G4. The third measure has a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fourth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fifth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The sixth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The seventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eighth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The ninth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The tenth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eleventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The twelfth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The piece ends with a double bar line. The dynamic *p* is written below the final measure.

To je zlaté posvícení
to je zlatá neděle
máme maso a zas maso
k tomu kousek pečené

Musical notation for the second system of 'Tato skladička má dva dily...'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is 4/4. The key signature has one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The bass line has a whole note G3. The first measure is marked with a dynamic of *mp*. The second measure has a quarter rest followed by a quarter note G4. The third measure has a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fourth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fifth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The sixth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The seventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eighth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The ninth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The tenth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eleventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The twelfth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The piece ends with a double bar line.

Tato skladička má dva dily, každý díl je čtyřtaktový (čtyřtaktí).
Snažme se takto porozumět každé skladičce.

Viaštověnka

Měkce

12

Musical notation for the first system of 'Viaštověnka'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is 4/4. The key signature has one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The bass line has a whole note G3. The first measure is marked with a dynamic of *mp*. The second measure has a quarter rest followed by a quarter note G4. The third measure has a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fourth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fifth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The sixth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The seventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eighth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The ninth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The tenth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eleventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The twelfth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The piece ends with a double bar line. The dynamic *p²* is written below the final measure.Musical notation for the second system of 'Viaštověnka'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is 4/4. The key signature has one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The bass line has a whole note G3. The first measure is marked with a dynamic of *mp*. The second measure has a quarter rest followed by a quarter note G4. The third measure has a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fourth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The fifth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The sixth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The seventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eighth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The ninth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The tenth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The eleventh measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The twelfth measure has a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note Bb4, and a quarter note C5. The piece ends with a double bar line. The dynamic *p²* is written below the final measure.

Napodobení (imitace) motivu v 5. a 6. taktu

Litala si viaštověnka litala
že se ona nebe země týkala

Motiv je nejkratší a nejjednodušší hudební útvar

Diagram of a piano keyboard with fingerings indicated for the notes f, g, a, h, c', d', e', f', g'. The notes are written on a staff with a circled 'f' below the first measure.

13

p.r.

p

L. Sluka

Musical score for measures 13 and 14, right hand part. Measure 13 features a melodic line with a slur and a dynamic marking of *p*. Measure 14 continues the melodic line with a slur and a dynamic marking of *p*. The score is written in 4/4 time.

14

z

u

1

5

p

Musical score for measures 13 and 14, left hand part. Measure 13 features a chordal accompaniment with a slur and a dynamic marking of *p*. Measure 14 continues the chordal accompaniment with a slur and a dynamic marking of *p*. The score is written in 4/4 time.

b

p

D, E

Musical score for measures 13 and 14, bass line. Measure 13 features a bass line with a slur and a dynamic marking of *p*. Measure 14 continues the bass line with a slur and a dynamic marking of *p*. The score is written in 4/4 time.

Posunujeme po bílých klávesách v protipohybu

Dú křavičku dú

15

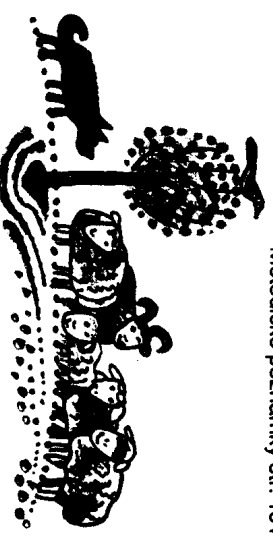
Dú křavičky dú
hore dědinú
oo to ale buči
ze se tuže mrači
dneska k večerú

levá ruka hraje protimelodii

$\frac{3}{4}$ takt třičtvrtěční
na 3 doby

16

Metodické poznámky str. 154

Ovčáci čtveráci

17

Ovčáci, čtveráci
vy jste vaši víčku
i tu čochovičku
vypásli

Transponujeme (hrajeme od jiných tónů).

Píseň zahrajeme, zakončíme ji a dopíšeme do prázdných taktů.

Trubky

Musical notation for measures 18 and 19. Measure 18 starts with a *mp* dynamic and contains a triplet of eighth notes. Measure 19 starts with a *mp* dynamic and contains a triplet of eighth notes. The notation includes fingerings (1, 4, 3, 2) and articulation marks.

d. = na 3 doby

Tečka u noty prodlužuje notu o její polovinu

Taneček

Musical notation for measures 19 and 20. Measure 19 starts with a *mp* dynamic and contains a triplet of eighth notes. Measure 20 starts with a *p* dynamic and contains a triplet of eighth notes. The notation includes fingerings (3, 1, 4, 5) and articulation marks.

Musical notation for measures 20 and 21. Measure 20 starts with a *p* dynamic and contains a triplet of eighth notes. Measure 21 starts with a *p* dynamic and contains a triplet of eighth notes. The notation includes fingerings (3, 2, 1) and articulation marks.

Metodické poznámky str. 144

p důraz

Jede, jede poštovský panáček

Musical notation for measures 20 and 21. Measure 20 starts with a *mf* dynamic and contains a triplet of eighth notes. Measure 21 starts with a *mf* dynamic and contains a triplet of eighth notes. The notation includes fingerings (1, 2) and articulation marks.

Musical notation for measures 21 and 22. Measure 21 starts with a *p* dynamic and contains a triplet of eighth notes. Measure 22 starts with a *mf* dynamic and contains a triplet of eighth notes. The notation includes fingerings (5, 1) and articulation marks.

transponujeme

Jede, jede poštovský panáček, jede jede poštovský pán
má vrané koničky jako dvě rybičky
jede, jede do Rokycan.

23

p.n.
n.h.

l.r.
l.h.

f

Halíbelí

24

mp

p

Skladbička nemá ukončení
a může se hrát stále dokola.

Halíbelí,
koně v zeli
a hřibátka
v petrželi

Prší, prší

mf – mezzo forte – středně silně

25

mf

p

Prší prší, jen sa leje
kam koničky pojedeme
pojedeme na lůka
až kukáčka zakuká

1

5

Hrajeme podle sluchu

L. Sluka

26

Musical score for measures 26-27. It consists of two systems of three staves each. The top staff is the vocal line, and the bottom two are piano accompaniment. Measure 26 features a vocal line with a slur over notes G4, A4, B4, and C5, with fingerings 1 and 5. The piano accompaniment has a bass line with notes G2, F2, E2, D2 and a treble line with notes G4, A4, B4, C5. Measure 27 continues the vocal line with notes D5, C5, B4, A4, G4, with fingerings 5, 5, 5, 5, 4. The piano accompaniment continues with notes G4, A4, B4, C5, D5, C5, B4, A4, G4. Dynamics 'p' are indicated in both systems.

Musical score for measures 28-29. It consists of two systems of three staves each. The top staff is the vocal line, and the bottom two are piano accompaniment. Measure 28 features a vocal line with a slur over notes G4, A4, B4, and C5, with a finger number 8 above. The piano accompaniment has a bass line with notes G2, F2, E2, D2 and a treble line with notes G4, A4, B4, C5. Measure 29 continues the vocal line with notes D5, C5, B4, A4, G4, with a finger number 7 above. The piano accompaniment continues with notes G4, A4, B4, C5, D5, C5, B4, A4, G4.

Má maměnka cosi má

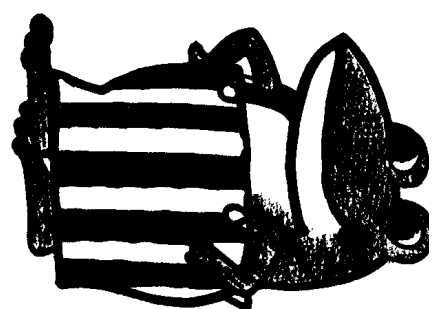
27

Musical score for measures 30-31. It consists of two systems of three staves each. The top staff is the vocal line, and the bottom two are piano accompaniment. Measure 30 features a vocal line with notes G4, A4, B4, C5, D5, C5, B4, A4, G4, with fingerings 1, 5, 5, 5, 5. The piano accompaniment has a bass line with notes G2, F2, E2, D2 and a treble line with notes G4, A4, B4, C5, D5, C5, B4, A4, G4. Measure 31 continues the vocal line with notes G4, A4, B4, C5, D5, C5, B4, A4, G4, with fingerings 2, 2, 2, 2, 2. The piano accompaniment continues with notes G4, A4, B4, C5, D5, C5, B4, A4, G4. Dynamics 'p' are indicated in both systems.

Portamento – nesené (dlouze, ale nevázané)

28

portamento

Žabák

L. Sluka

portamento

z

29

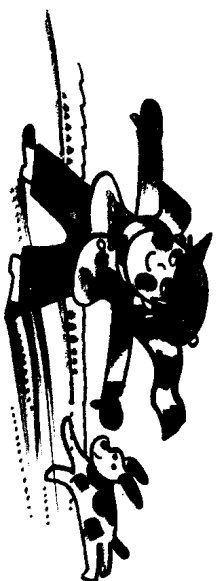
u

p

8

30

5
transponujeme

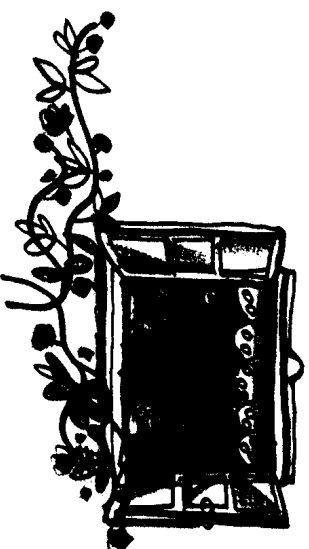

Klouzačka

L. Sluka

31

Nestíjíte mládenci

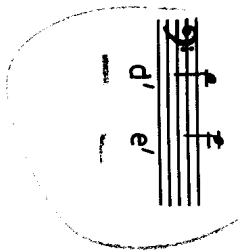

32

mf

48

Nestíjíte mládenci pod okny,
pochťte radš do světnice,
ještí vás nožičky bolejí,
sedněte na lavice

Medzi horami

slovenská ľudová

33

Medzi horami lipka zelená,
zabíli Janka, Janička,
Janka miesto jelena

Hrajeme podle sluchu

34

Obměňujeme rytmicky na podkladě slovního textu např. Koza bílá hrušky sbírá

Černé oči

Černé oči jděte spát
černé oči jděte spát
však musíte ráno vstát
však musíte ráno vstát

35

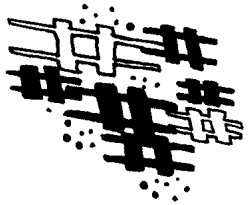
Melodie

E. Czövek

36

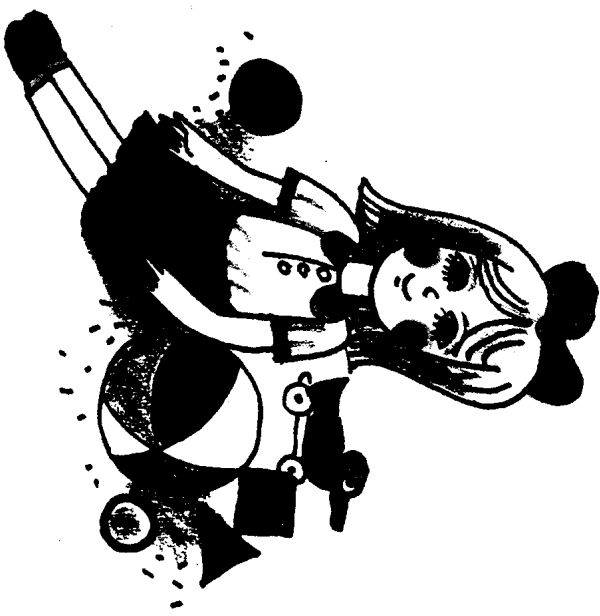
mf

p

Posuvka

křížek zvyšuje tón o půl tónu

Panenka

J. Garscia

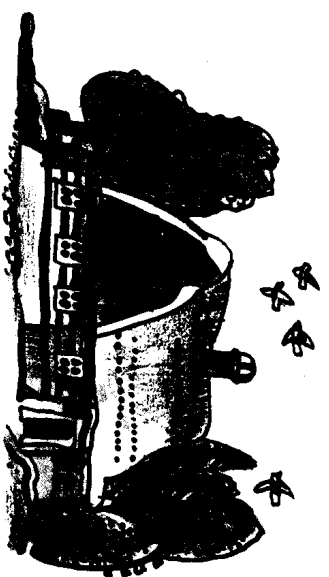
37

p

p rit.

Já mám chaloupku

38 *mf*

39

Já mám chaloupku
na vršku bez došky pothranou.
Až já se opiju
já si ji pošiju
hra – hra – hra, hra – hra – hra
hrachovinou

Dvojhmát je souzvuk dvou tónů

39

V počáteční hře z not jsme sluchově poznali všechny intervaly.
V souvislosti s hrou dvojhmátů si je pojmenujeme

Interval je vzdálenost mezi dvěma tóny

prima (opakovaný tón)

kvarta (energicky)

sekunda (zní ostře)

kvinta (poněkud prázdně)

tercie (přívětivě)

pp – pianissimo – velmi slabě

Večerní píseň

J. Thompson

40

p *r.h.* *l.h.*

mf

pp *p*

41

mf *p*

mp *legato*

Allegretto

Jeníčku, bloudíš

upravil J. Malát

Jeníčku bloudíš,
že za mnou chodíš
já už mám jiného
ty o tom nevíš

Hrajeme podle sluchu

42

transponujeme

Odtah

Hudební otázku a odpověď hledíme i v těchto skladbičkách.

43

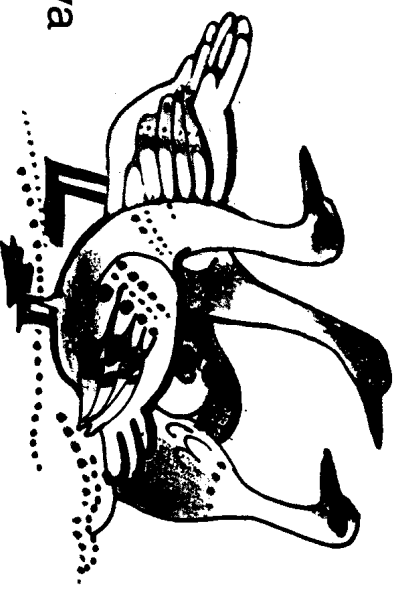
44

osminové noty

45

L. Köhler upr.

Káčo, Káčo Kulichova

46

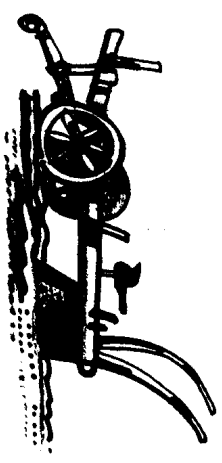
p

mf

Káčo, Káčo Kulichova
 máš-li, máš-li husy doma.
 Husy jsou na dvoře
 Káčá je v komoře
 krájí, krájí kusy chleba

Ach synku, synku

47

Ach synku, synku, doma-li jsi.
Ach synku, synku, doma-li jsi.

tatiček se ptá, ora-li jsi,
tatiček se ptá, ora-li jsi.

Ozvěna

E. Czövek

48

Teče voda proti vodě

49

Teče voda proti vodě
vitr do ní fouká
má panenka modrooká
z okenečka kouká
má panenka modrooká
z okenečka kouká.

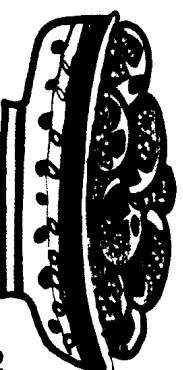
Nad Podolím

50

p

Nad Podolím je háječek
v něm se prochází, v něm se prochází šuhajček

A či ja pes

Slovenská lidová upr.

mf
Žertovně

51

p
qu. o.

A či ja pes
halušky jedz.
Musíš mi Hančika
moja frajerečka
koláče piecť.

f – forte – silně

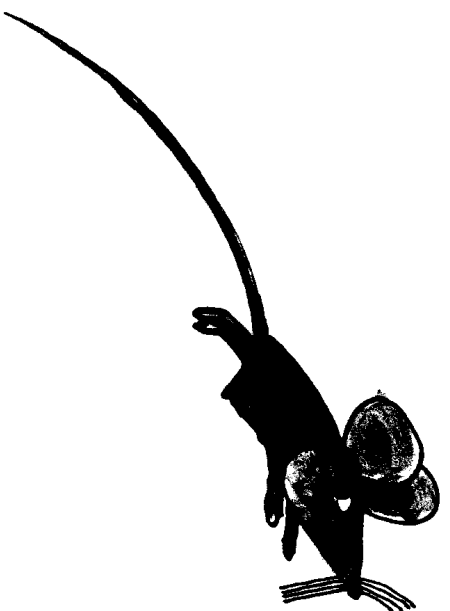
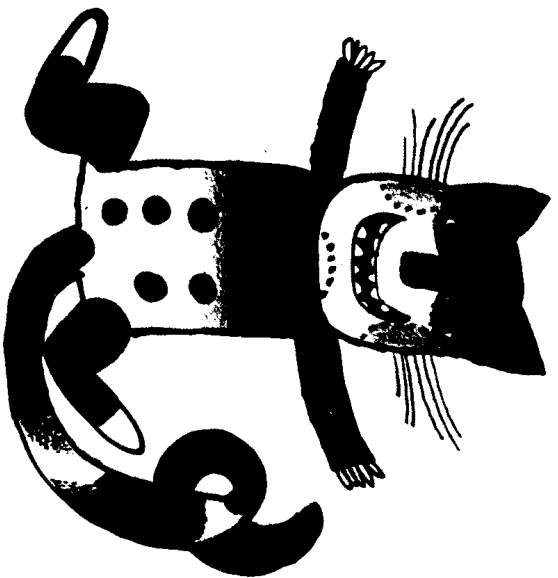
Větrík

J. Garscia

52

p
legato

56

Veselý kocour

J. Garscia

53

f legato

2 3 2

2 5

2

p

sf

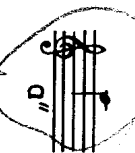
Hrajeme podle sluchu

Na černých klávesách

54

Espressivo (výrazně)

volně

Andante

Valčík

A. Rubbach

Valčík je tanec ve $\frac{3}{4}$ taktu.

Dlouhé tóny hraje výrazně, citlivým, hlubokým ponořením ruky do kláves.

Aby nás Pán Bůh miloval

Aby nás Pán Bůh miloval miloval,
hřích odpustil nebo dal, nebo dal.

Nic nežadáme jenom to samé,
aby nás Pán Bůh miloval, miloval.

Na tom pražském mostě

57

Na tom pražském mostě
rozmarynka roste
žádný ji tam nezalévá
ona sama roste.

58

Nápěv

59

P. Kadosa

p

Ozvěna

60

mf

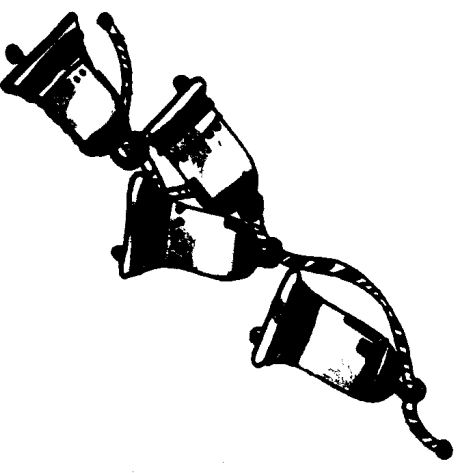
p

mf

p

mf

p

Sluchová příprava stupnice

61

p

mf

p

Hrajeme od E

Stupnice je řada tónů v rozsahu oktávy, podléhající určitým pravidlům.

Citlivý tón je sedmý stupeň ve stupnici. Tvoří s osmým stupněm půltón.

Ružička trňová

slovenská lidová

Moderato

62

p

mf

du

p

Tato složitější písnička je opět dvojdílná (a, b)
V dílu a jsou dvě čtyřtaktí, druhé je o kvintu výše.
V dílu b je druhé čtyřtaktí o oktávu níže.

Šašek

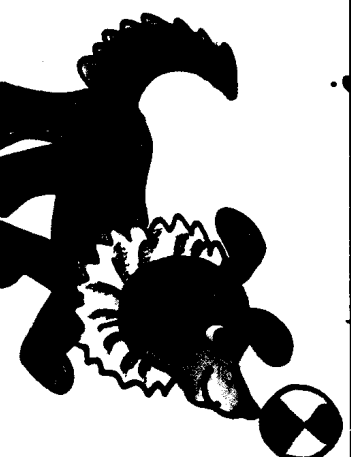
J. Garcσία

63

du

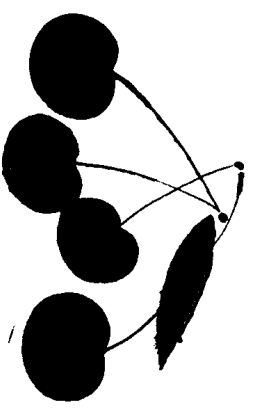
du

Říkadlo

64

Musical notation for the first system of 'Říkadlo', measures 64-65. It features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody consists of eighth and quarter notes with triplet markings. The bass line has rests and quarter notes.

Čerešničky

65

Musical notation for the second system of 'Čerešničky', measures 65-66. It features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody includes a triplet of eighth notes marked *mf*. The bass line has rests and quarter notes.

Musical notation for the third system of 'Čerešničky', measures 66-67. It features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody continues with eighth and quarter notes. The bass line has rests and quarter notes.

Čerešničky, čerešničky, čerešně,
vy jste sa mi rozsyपालy po cestě,
kdo vás najde, kdo vás posbírá,
já som mała včera večer trajaera.

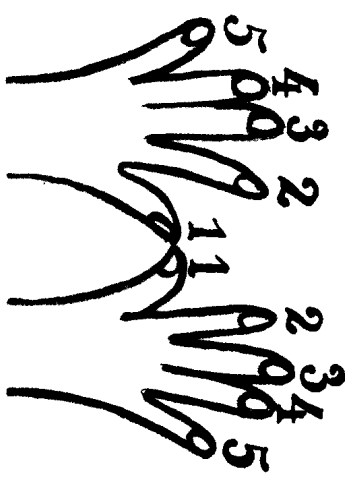
Sluchová příprava stupnice

66

Musical notation for the fourth system of 'Čerešničky', measures 66-67. It features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody includes a triplet of eighth notes marked *mf*. The bass line has rests and quarter notes.

Obě ruce současně

Musical notation for measures 67 and 68. Measure 67 is marked *du* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Measure 68 is marked *fu* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Both measures feature a bass line with a dotted quarter note and a half note.

Musical notation for measures 69 and 70. Measure 69 is marked *du* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Measure 70 is marked *fu* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Both measures feature a bass line with a dotted quarter note and a half note.

Musical notation for measures 71 and 72. Measure 71 is marked *du* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Measure 72 is marked *fu* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Both measures feature a bass line with a dotted quarter note and a half note.

Musical notation for measures 73 and 74. Measure 73 is marked *du* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Measure 74 is marked *fu* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Both measures feature a bass line with a dotted quarter note and a half note.

Musical notation for measures 75 and 76. Measure 75 is marked *du* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Measure 76 is marked *fu* and contains a triplet of eighth notes in the right hand. Both measures feature a bass line with a dotted quarter note and a half note.

70

mf

p

p

71

p

mf

mf

pr.

OZvěna

72

mf

p

p

L. Sluka

Smutný pejsek

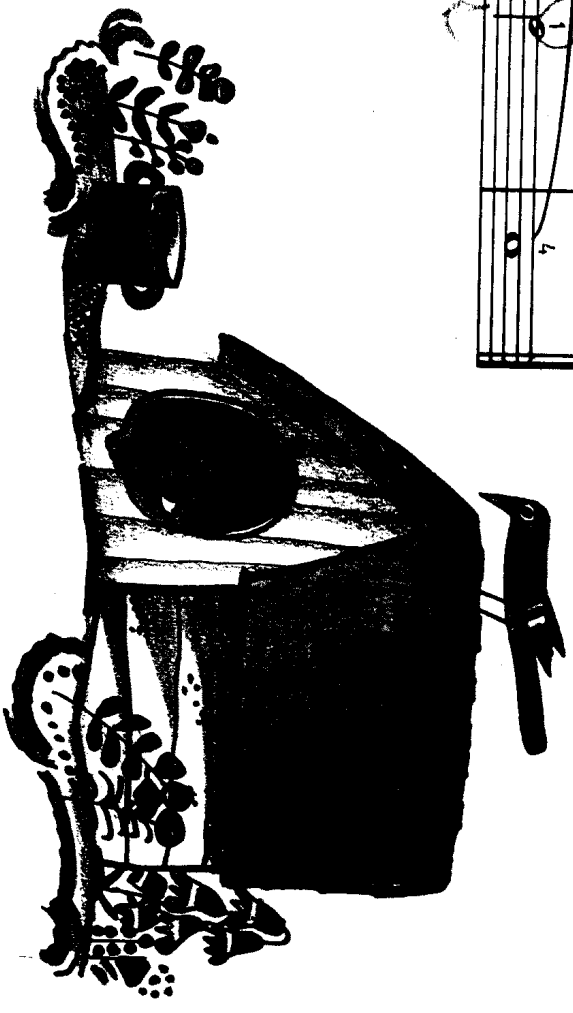

J. Garscia

73

Musical notation for the piece 'Smutný pejsek'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The melody in the treble staff starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, and D5. The bass staff provides accompaniment with quarter notes G2, F2, E2, and D2. There are dynamic markings 'mf' and 'p'. Fingering numbers 1, 2, 3, and 4 are indicated for various notes.

Musical notation for 'Melodický dialog'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The melody in the treble staff starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, and D5. The bass staff provides accompaniment with quarter notes G2, F2, E2, and D2. There are dynamic markings 'mf' and 'p'. Fingering numbers 1, 2, 3, and 4 are indicated for various notes.

Melodický dialog

Vymýšlíme melodickou odpověď.

otázka

Musical notation for the 'otázka' (question) part of the 'Melodický dialog'. It is a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 3/4. The melody consists of quarter notes G4, A4, B4, C5, and D5.

odpověď

Musical notation for the 'odpověď' (answer) part of the 'Melodický dialog'. It is a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 3/4. The melody consists of quarter notes G4, F4, E4, D4, and C4.

74

otázka

Musical notation for the 'otázka' (question) part of the 'Melodický dialog'. It is a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 3/4. The melody consists of quarter notes G4, A4, B4, C5, and D5.

odpověď

Musical notation for the 'odpověď' (answer) part of the 'Melodický dialog'. It is a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 3/4. The melody consists of quarter notes G4, F4, E4, D4, and C4.

Bejvávalo dobře

upravil J. Malát

Moderato

75

mf

p legato

5

u

z

This system contains the first two staves of the musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat). The tempo is marked 'Moderato'. The first measure of the upper staff is marked with a forte dynamic *mf*. The lower staff begins with a piano dynamic *p legato* and a fingering of 5. A fermata is placed over the first measure of the upper staff, and a 'u' is written above it. A 'z' is written above the first measure of the lower staff. The music consists of eighth and sixteenth notes with various phrasing slurs.

f

f

This system contains the third and fourth staves of the musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat. The music continues with eighth and sixteenth notes. The third measure of the upper staff is marked with a forte dynamic *f*. The fourth measure of the lower staff is also marked with a forte dynamic *f*. The system concludes with a double bar line.

mf

p

This system contains the fifth and sixth staves of the musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat. The music continues with eighth and sixteenth notes. The fifth measure of the upper staff is marked with a mezzo-forte dynamic *mf*. The sixth measure of the lower staff is marked with a piano dynamic *p*. The system concludes with a double bar line.

Bejvávalo, bejvávalo, bejvávalo dobře
za našich mladých let
bejval svět jako květ.
Bejvávalo, bejvávalo, bejvávalo dobře.

Litvská píseň

A. Kepitis

76

p

1 2 5 1 4 2

dim

5

staccato – krátce

dim.

77

dim.

dim.

dim.

atd.
etc.

Hrajeme podle sluchu

Nestarej se ženo má

Lidová píseň

78 *mf*

Musical score for the first system, measures 78-81. It features a treble clef and a 3/4 time signature. The melody is written on a single staff. Measure 78 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The melody consists of eighth and quarter notes. Measure 81 ends with a piano (*p*) dynamic. There are some rests and accidentals throughout the system.

Nestarej se ženo má
že my nic nemáme
zabijeme komára,
maso naděláme.

Musical score for the second system, measures 82-85. It continues the melody from the first system. Measure 82 starts with a piano (*p*) dynamic. The melody continues with eighth and quarter notes. Measure 85 ends with a piano (*p*) dynamic.

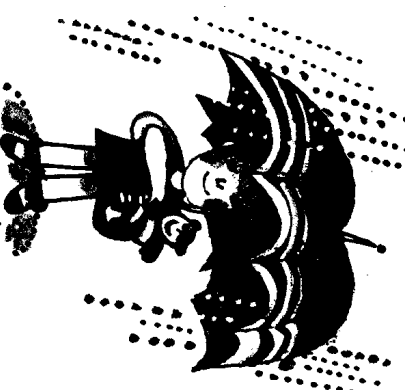
transponujeme

Dynamiku můžeme změnit podle své představy i v jiných písničkách.

Deštík

M. Muzafarov

79 *mf*

Musical score for the first system, measures 79-82. It features a treble clef and a 4/4 time signature. The melody is written on a single staff. Measure 79 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The melody consists of quarter and eighth notes. Measure 82 ends with a piano (*p*) dynamic. There are some rests and accidentals throughout the system.Musical score for the second system, measures 83-86. It continues the melody from the first system. Measure 83 starts with a piano (*p*) dynamic. The melody continues with quarter and eighth notes. Measure 86 ends with a piano (*p*) dynamic.

Hrajeme podle sluchu

80

Musical score for the third system, measures 87-90. It continues the melody from the second system. Measure 87 starts with a piano (*p*) dynamic. The melody continues with quarter and eighth notes. Measure 90 ends with a piano (*p*) dynamic. There are some rests and accidentals throughout the system. The text 'l.r. l.h.' is written below the staff in two places.

transponujeme

Posuvka
b bé snižuje tón o pui tónu

81

mf

mp

4

E. Czövek

82

p

2

4

4

2

4-3

2

2

2

5

E. Gnëšina upr.

Andante

L. Papp upr.

83

mf

5

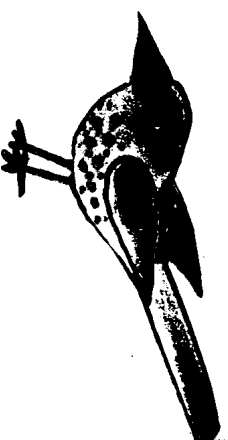
p

84

Ostinátní – stále se opakující doprovod

Hrajeme podle sluchu

dur – vesele
moll – smutně

85

Třetí stupeň v řadě tónů může změnit náladu melodie. Snižíme-li ho o půl tónu, stává se z veselého nápěvu smutný. Veselá tercie, durová (velká) je v písni „Ovčáci, čtveráci“ (č. 17). Smutná tercie, mollová (malá) je v písni „Medzi horami“ (č. 33). Zkusíme si zahrát tuto píseň s durovou tercií a „Ovčáky“ naopak s mollovou tercií.

Posuvka
♯ odrážka ruší křížek i bé

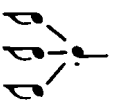
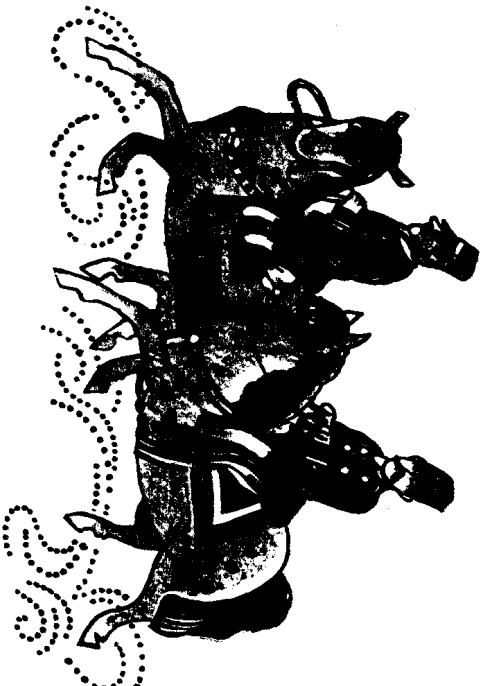
Malá mazurka

86

Mazurka je polský tanec ve $\frac{3}{4}$ taktu

7 osminová pomlka,
v $\frac{3}{8}$ taktu je osminová nota nebo pomlka počítací dobou

Jezdec

A. Rowley upr.

87

Musical score for the first system of 'Jezdec'. It consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/8 time signature. The bottom staff is in bass clef. The music features eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are handwritten annotations: 'x 15' above the first measure, 'mf' below the first measure, and various fingerings (2, 4, 3, 2) and slurs. A measure rest is indicated by a double bar line with a vertical line through it.

Musical score for the second system of 'Jezdec'. It consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/8 time signature. The bottom staff is in bass clef. The music continues with eighth and sixteenth notes, including a triplet. There are handwritten annotations: '2 4' above the first measure, 'du' below the first measure, and various fingerings (2, 4, 3, 2, 1, 2, 3, 2). A measure rest is indicated by a double bar line with a vertical line through it.

Musical score for the third system of 'Jezdec'. It consists of two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/8 time signature. The bottom staff is in bass clef. The music continues with eighth and sixteenth notes, including a triplet. There are handwritten annotations: '3' above the first measure, '2 4' above the second measure, and various fingerings (2, 4, 3, 2, 1, 2, 3, 2). A measure rest is indicated by a double bar line with a vertical line through it.

Tónina G dur

Tónina je souhrou tónů a souzvuků vycházejících z tónů určité stupnice

Moravská píseň

A. Sarauer

Andante cantabile

88 *z*

Aj zpívá aj zpívá slavíček
že už vychází měsíček
Hory sa černali, hory zapadajú
ani mné s mŕu mlíu
posedēt nedajú

Andante cantabile

88 *u*

79

Triola

(počítáme prv-ní díl)

89

Dur a moll – světlo a stín

90

transponujeme

Zaposloucháme se do rozdílného charakteru akordu dur a moll

Dudácká kvinteta jako ostinátní doprovod

Šel tudy

91

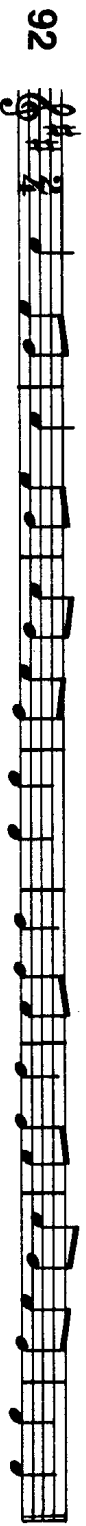
Šel tudy, měl dudy, ani nezapískal,
bodejž mu ty dudy rarášek rozřískal.

transponujeme

Rytmická změna písně

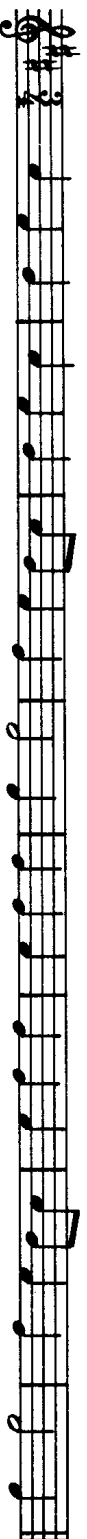
Pro rytmické změny vybíráme zpočátku písně, v nichž se střídají např. dvě osminové noty s jednou čtvrtovou (pořadí not můžeme změnit). Při změnách rytmu i taktu nám kromě textu pomůže též rytmické tleskání nebo rytmická chůze žáka.

Šel tudy

92

změna rytmu

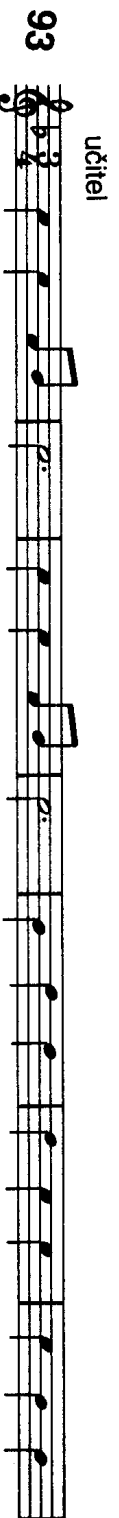

změna rytmu a taktu

Melodická změna písně

Melodie zdobíme jinými tóny, které původně do písničky nepatřily. Zdobit začneme dlouhé tóny, po-
zději můžeme počet přidanych ozdobných tónů zvyšovat.

Adámku náš

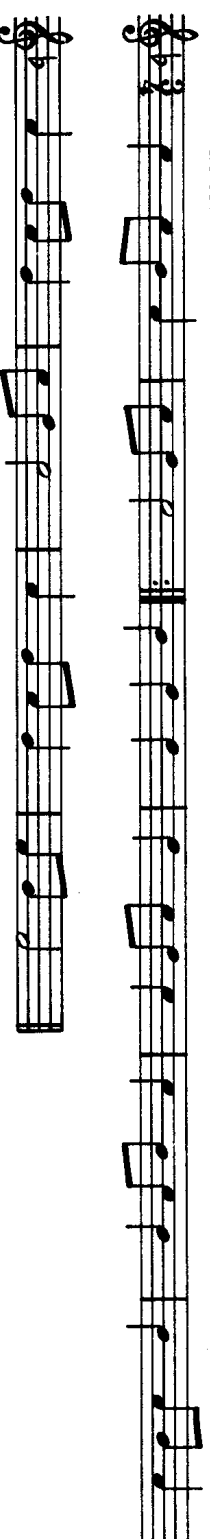
93
učitel

žák atd.

žák nebo

žák atd.
etc.

učitel atd.
etc.

žák

žák atd.
etc.

Finská melodie

M. Rautio

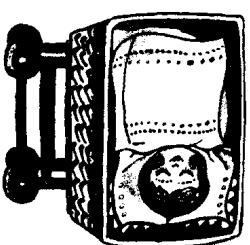
94

Ligatura je oblouček spojující noty stejné výše.

První notu zahrajeme,
druhou přesně vydržíme.

Ukolébavka

J. Filip

95

Písňová forma a, b, a, se závěrem
Kromě formy si uvědomujeme i tóninu ve skladbách, které hrajeme.

Andante

D. G. Türk

z

mf p f

96

u

mf sf p f

prima volta sekunda volta

1. poprvé 2. podruhé

Taneček

D. G. Türk

z

f mf

97

u

Moderato

mf

97

f

76

1. 2.

98 *mf*

J. Garscia

3

1 2 3 4 5 3 2 3 1 3 1 5 3 1

Detailed description: This block contains the musical notation for measure 98. It features a treble and bass clef with a 3/4 time signature. The melody in the treble clef starts with a dotted quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5. The bass clef accompaniment consists of a dotted quarter note G3 and an eighth note A3. Fingering numbers (1-5) are placed below the notes. A dynamic marking of *mf* is present. The composer's name 'J. Garscia' is written at the bottom right, and the number '3' is at the very end.

99 *mf*

J. Garscia

2

Detailed description: This block contains the musical notation for measure 99. The treble clef melody begins with a dotted quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5. The bass clef accompaniment has a dotted quarter note G3 and an eighth note A3. Fingering numbers (2) are shown below the notes. A dynamic marking of *mf* is present. The composer's name 'J. Garscia' is at the bottom right, and the number '2' is at the end.

Fine

Da Capo al Fine

4

Detailed description: This block contains the musical notation for measure 100. The treble clef melody starts with a dotted quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5. The bass clef accompaniment features a dotted quarter note G3 and an eighth note A3. Fingering numbers (4) are indicated below the notes. A dynamic marking of *f* is present. The word 'Fine' is circled above the first note. Below the measure, the instruction 'Da Capo al Fine' and the number '4' are written.

Moderato

100 *f*

J. Gnèsina

Detailed description: This block contains the musical notation for measure 100. It is marked 'Moderato' and '*f*'. The treble clef melody begins with a dotted quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5. The bass clef accompaniment consists of a dotted quarter note G3 and an eighth note A3. The composer's name 'J. Gnèsina' is at the bottom right.

mf

p

2

Detailed description: This block contains the musical notation for measure 100. The treble clef melody starts with a dotted quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5. The bass clef accompaniment has a dotted quarter note G3 and an eighth note A3. Fingering numbers (2) are shown below the notes. Dynamic markings of *mf* and *p* are present. The number '2' is at the end of the measure.

Předtaktí je neúplný takt na začátku skladby. Doplnění bývá na konci první části, nebo na konci celé skladby.

Pochod

D. Šostakovič upr.

101 *p*

102 *mf*

Hrajeme nejdrívě z not, po zvládnutí skladby z paměti.

Pochod je přesně rytmicky odměřená skladba v sudém taktu.

F E D

Tranquillo

Etuda

S. Ljachovickaja

102 *p*

103 *mf*

Etuda – studijní skladba

Tercie, sekundy staccato

103

Veselý ptáček

104

mp

Sluchová příprava stupnice

105

Vysoká hora Fudži

Con moto

O. Mácha

106

Koruna prodlužuje notu nebo pomlku do libovolné délky
(zpravidla jednou tak dlouho)

Vysoká hora Fudži

Con moto

O. Máchcha

106

p

u

This system contains the first six measures of the piece. It begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and a key signature of one flat (B-flat major). The music is marked *p* (piano) and *u* (unaccompanied). The melody is written on a single staff with a slur over the first six measures.

This system contains measures 7 through 12. The melody continues on a single staff with a slur over the entire system.

mf

This system contains measures 13 through 18. The music is marked *mf* (mezzo-forte). The melody continues on a single staff with a slur over the entire system.

p

This system contains measures 19 through 24. The music is marked *p* (piano). The melody continues on a single staff with a slur over the entire system.

This system contains measures 25 through 30. The melody continues on a single staff with a slur over the entire system.

Hraje me podle sluchu

107

3 1 3 4 2 3 1 2 3 4 1 3 2 4 1 3

D dur

3 1 3 4 2 3 1 2 3 4 1 3 2 4 1 3

E dur

3 1 3 4 2 3 1 2 3 4 1 3 2 4 1 3

Etuda

Moderato

108

mf

3 5 1 3 2 4 3 5 1 3 2 4 3 5 1 3

J. Gněsina

3 5 1 3 2 4 3 5 1 3 2 4 3 5 1 3

109

1 5 3 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1

Téma a variace (námet a změna)

Vymyšlení variací se zachováním prvních dob s možností obměňovat rytmus

110

Téma

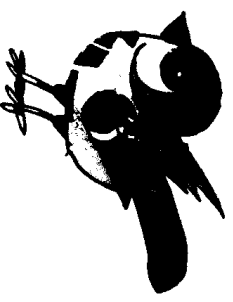
1. variace

2. variace

3. variace

Vrabčák s vrabčicí

111

mf

mf

A. Sarauer

Kdybys měla má panenko

112

mf *f*

Kdybys měla má panenko sto ovec
a já jenom za kloubkem jalovec
nebudeš má, není možná
ani ti to má panenko Pán Bůh nedá

113

114

transponujeme

Durový a mollový kvintakord

Kvintakord je akord, který se skládá ze dvou tercii nad sebou postavených. Jeho krajní tóny tvoří kvintu.

Veselé a smutné kvintakordy

115

Diagram illustrating the construction of major and minor triads. It shows two systems of staves. The first system shows a major triad (C-E-G) with the root C on the first line, E on the second line, and G on the second space. The second system shows a minor triad (C-Eb-G) with the root C on the first line, Eb on the second space, and G on the second space. Dashed lines indicate the intervals of a major third and a minor third. The text 'l.r. l.h.' is written above the notes.

116

Diagram illustrating the construction of major and minor pentads. It shows two systems of staves. The first system shows a major pentad (C-E-G-B-D) with the root C on the first line, E on the second line, G on the second space, B on the third line, and D on the third space. The second system shows a minor pentad (C-Eb-G-Bb-D) with the root C on the first line, Eb on the second space, G on the second space, Bb on the third line, and D on the third space. Dashed lines indicate the intervals of a major third and a minor third. The text 'r.h. l.h.' is written above the notes.

Totéž v D, d, E, e, F, f, G, g

V durovém kvintakordu je první tercie velká a druhá malá (zní veselé), v mollovém kvintakordu je první tercie malá, druhá velká (zní smutně)

durový kvintakord

mollový kvintakord

Diagram illustrating the construction of a major triad. It shows a treble clef staff with a C-clef. The notes C, E, and G are written on the first line, second line, and second space respectively. The text 'velká tercie' is written below the notes.

Diagram illustrating the construction of a minor triad. It shows a treble clef staff with a C-clef. The notes C, Eb, and G are written on the first line, second space, and second space respectively. The text 'malá tercie' is written below the notes.

8] Hrajeme o oktávu níže, než je psáno

8] Hrajeme o oktávu výše

Houpačka

J. Garcscia

117

Musical notation for the song 'Houpačka' by J. Garcscia. It consists of two systems of staves. The first system shows the melody in the treble clef and the bass line in the bass clef. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The bass line starts with a half note G2, followed by quarter notes F2, E2, and D2. The second system shows the melody in the treble clef and the bass line in the bass clef. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The bass line starts with a half note G2, followed by quarter notes F2, E2, and D2. The text 'mf' is written below the first staff.

Valčík

118

f

p

p

J. Garscia

Na trhu

119

Giocoso

mf sempre stacc.

p

W. Markiewiczowna

Etuda

120

Moderato

f

p

f

J. Gněsina

Písnička

D. Kabalevskij

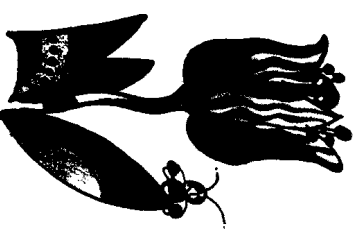
Andante

121

Zahrajeme k doprovodu levé ruky píseň Halí belí pravou rukou.
Můžeme zahrát k tomuto doprovodu i vlastní melodii.
Začneme tónem a, e nebo g

122

transponujeme

Hrajeme podle sluchu

123

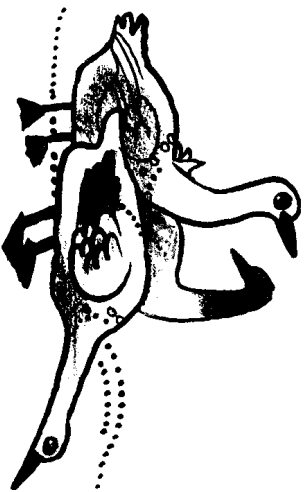
123

T – Tónika = první stupeň ve stupnici

D – Dominanta = pátý stupeň

Doprovod s použitím T, D

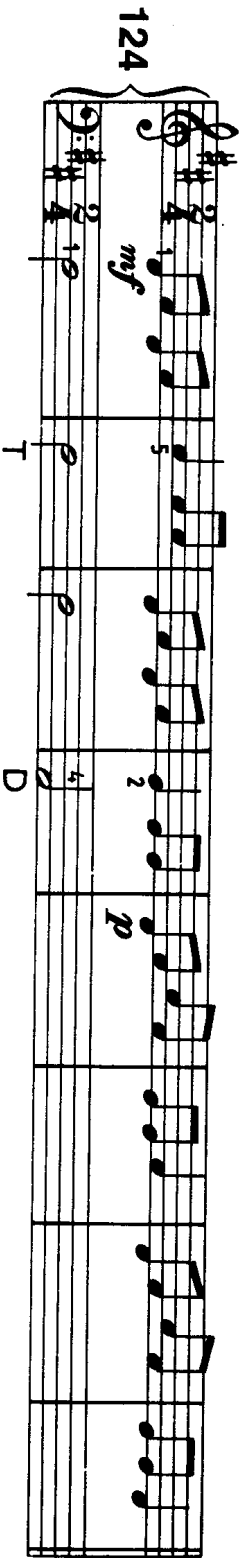
V souvislosti s doprovodem T D si uvědomujeme tóninu, ve které hraje.

Když jsem husy pásala

124

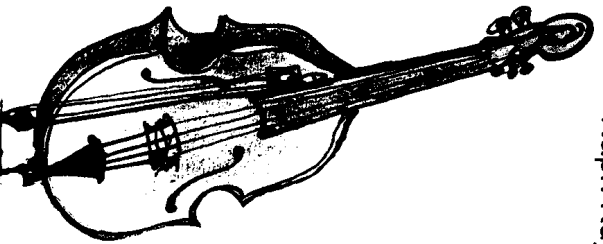
Zahrajeme si píseň a doplníme doprovod.

Když jsem husy pásala zimou jsem se třásla,
teď už husy nepasu a zimou se netřasu.

transponujeme

I jiné známé písně můžeme podle sluchu doprovázet T, D.
Např. Když jsem jel do Prahy pro hrách, Stála basa, To je zlaté posvícení, Ovcáci atd.

Transponujeme

Česká píseň

Allegretto

A. Sarauer

125

f *p* *p* *f*

p *p* *p* *f*

Česká píseň

Allegretto

A. Sarauer

125

f *p* *p* *f*

p *p* *p* *f*

f *p* *p* *f*

Moderato

mp

mf

126

127

128

129

130

131

D. G. Türk

Moderato

mf

127

128

129

130

131

132

L. Demaux

Etuda

1) Moderato

mp

128

129

130

131

132

133

D. G. Türk

(1) První část (předvěti),

(2) druhá část (závěti)

p

133

134

135

136

137

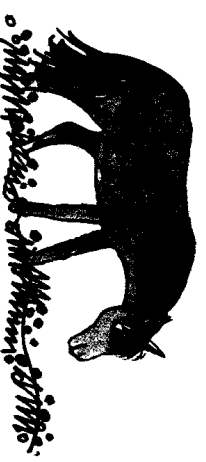
138

D. G. Türk

129

Hrajeme podle sluchu

130

Na koníčku

A. Grečarínov

131

Ježek

D. Kabalevskij

132

mf

delo

Píseň

B. Bartók

133

p

f

To je zlaté posvícení

134

Známostou píseň si sami doprovodíme

transponujeme do C dur

135

staccato
legato

legato
staccato

Hrajeme od různých tónů

Sexta

Išla Kaččenka

slovenská lidová

Moderato

136

p

Išla Kaččenka na trávu, išla Kaččenka na trávu,
do vinohradu, do sadu, do vinohradu, do sadu.

mf

Připomeneme si lidovou píseň Nestarej se ženo má, kterou jsme již hráli a zahrajeme ji v sextách.

portamento
mf
p

p.r. atd.
r.h. etc.

Hrajeme i levou rukou nebo střídavě oběma rukama s navazáním.

Malá polka

D. Kabalevskij

137 *mf*

Polka je český tanec ve 2/4 taktu.

Malý pochod

D. Kabalevskij

138 *f*

Etuda

E. Horák

Musical score for Etuda by E. Horák, measures 139-141. The score is in 3/4 time and consists of two staves. Measure 139 starts with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. Measure 140 continues the piece with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. Measure 141 is marked Moderato and also features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and fingering numbers (1-5).

- Hrajeme: 1) pouze první tóny v taktu
2) první a poslední tóny v taktu (kvarty)
3) rytmické varianty

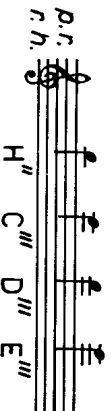
Transponujeme

Valčík

K. Černý = (K. Czerny) upr.

Musical score for Valčík by K. Černý, measures 140-141. The score is in 3/4 time and consists of two staves. Measure 140 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. Measure 141 continues the piece with a piano (*p*) dynamic. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and fingering numbers (1-5).

Musical score for Etuda by M. Frey, measures 141-142. The score is in 3/4 time and consists of two staves. Measure 141 is marked Moderato and features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. Measure 142 continues the piece with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and fingering numbers (1-5).

Huličky, beličky

J. Hanuš

142 *z* Andante *mf* *espressivo* *dim* *espress.*

mf *p* *crescendo* *diminuendo* *pp*

Huličky, beličky

J. Hanuš

142 *u* Andante *p* *diminuendo* *pp*

cresc. *diminuendo* *pp*

Hrajeme podle sluchu

Huličky, beličky, zavři své očičky,
nech ti ně napadá stůdzenej rosičky.

Tercie legato

143 *transponujeme*

Liduško jak se máš

Handwritten annotation: *no done*

Measures 144-145. Treble and bass staves. Treble clef, 2/4 time. *mf* dynamic. Measure 144 contains a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) and a quarter note (C5). Measure 145 contains a quarter note (D5), a quarter note (E5), and a quarter note (F5). A slur covers the triplet in 144 and the quarter notes in 145.

Measures 146-147. Treble and bass staves. Treble clef, 2/4 time. *p* dynamic. Measure 146 contains a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) and a quarter note (C5). Measure 147 contains a quarter note (D5), a quarter note (E5), and a quarter note (F5). A slur covers the triplet in 146 and the quarter notes in 147.

transponujeme

Liduško jak se máš
červené pentle máš.
Pentle ti sundají
čepceček ti dají
na to se podíváš

F. Beyer

Measures 148-149. Treble and bass staves. Treble clef, 2/4 time. *Allegretto* tempo. Measure 148 contains a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) and a quarter note (C5). Measure 149 contains a quarter note (D5), a quarter note (E5), and a quarter note (F5). A slur covers the triplet in 148 and the quarter notes in 149.

Measures 150-151. Treble and bass staves. Treble clef, 2/4 time. Measure 150 contains a quarter note (G4), a quarter note (A4), and a quarter note (B4). Measure 151 contains a quarter note (C5), a quarter note (D5), and a quarter note (E5). A slur covers the notes in both measures.

transponujeme chromaticky

ETUDBA

F. Beyer

Measures 152-153. Treble and bass staves. Treble clef, 2/4 time. *Allegretto* tempo. Measure 152 contains a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) and a quarter note (C5). Measure 153 contains a quarter note (D5), a quarter note (E5), and a quarter note (F5). A slur covers the triplet in 152 and the quarter notes in 153.

Measures 154-155. Treble and bass staves. Treble clef, 2/4 time. Measure 154 contains a quarter note (G4), a quarter note (A4), and a quarter note (B4). Measure 155 contains a quarter note (C5), a quarter note (D5), and a quarter note (E5). A slur covers the notes in both measures.

147

totéž v F, G dur

Tatíčku starerj náš

P. Eben

148

Poco andante

Tatíčku starerj náš,
šedivou hlavu máš:
dobře je tu ležít s námi,
dokud jsi ty mezi námi,
tatíčku starerj náš!

Hra z listu

Z. Fibich

Andante

z

149

p legato

con P

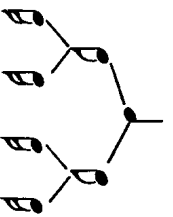
u

Rytmická hra pro čtyři ruce

150

ka hruš - - - - - za
 stra - - - - - ka - - - - - lá
 po - - - - - tom si je scho - - - - - vá vle - - - - - se,
 už je ne-se, už je ne-se, už je ne-se, už je ne-se, už je ne-se, už je ne-se, už je ne-se, už je ne-se

bi - - - - - la,
 tie - - - - - se, tie - - - - - se
 po - - - - - tom si je scho - - - - - vá vle - - - - - se

Šestnáctinová nota

151

3 2 1 3 4 2 3 1 legato - staccato

Chceš to dusit E + F

152

legato

Hrajeme od D, E

Učíme se hrát hbitými pohyby s pocitem lehkých paží.

153

Hraje me
legato i staccato

Anglická melodie

A. Rowley

154

Zahrajeme jako trojzvuk.

Anglická melodie

A. Rowley

155

Allegretto

C. Guritt

100

Pochod

G. Couplied-Sevestre

156

157

Etuda

S. Liachovickaja

157

Žert

D. Kabalevskij

158 *Vivo* *mf*

Po nacvičení z not hrajeme podle sluchu

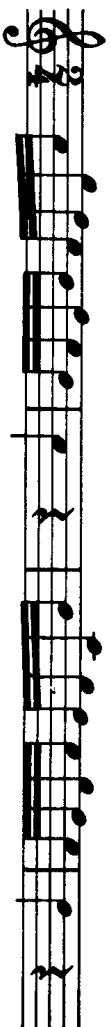
Hrajeme 1) první a čtvrtý tón v taktu
2) v akordech

Etude

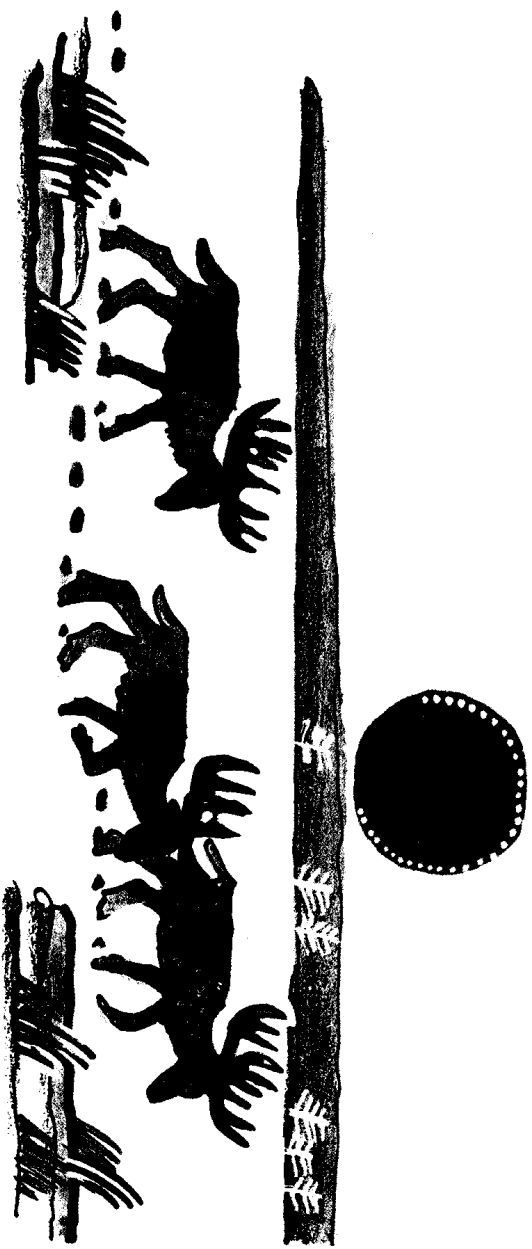
1. Berkovič

159 *Allegretto* *mf*

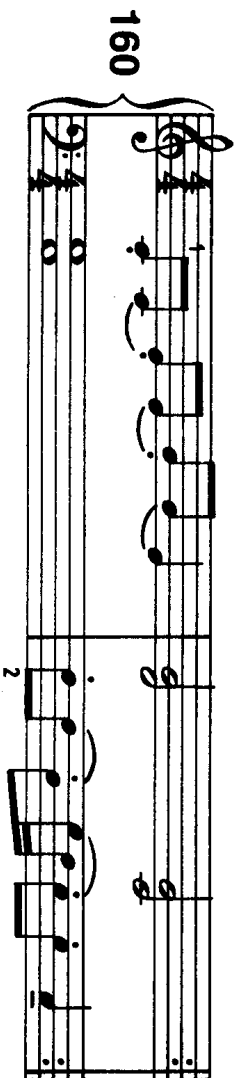

Pokračujeme v sekvenci
a zakončíme melodií

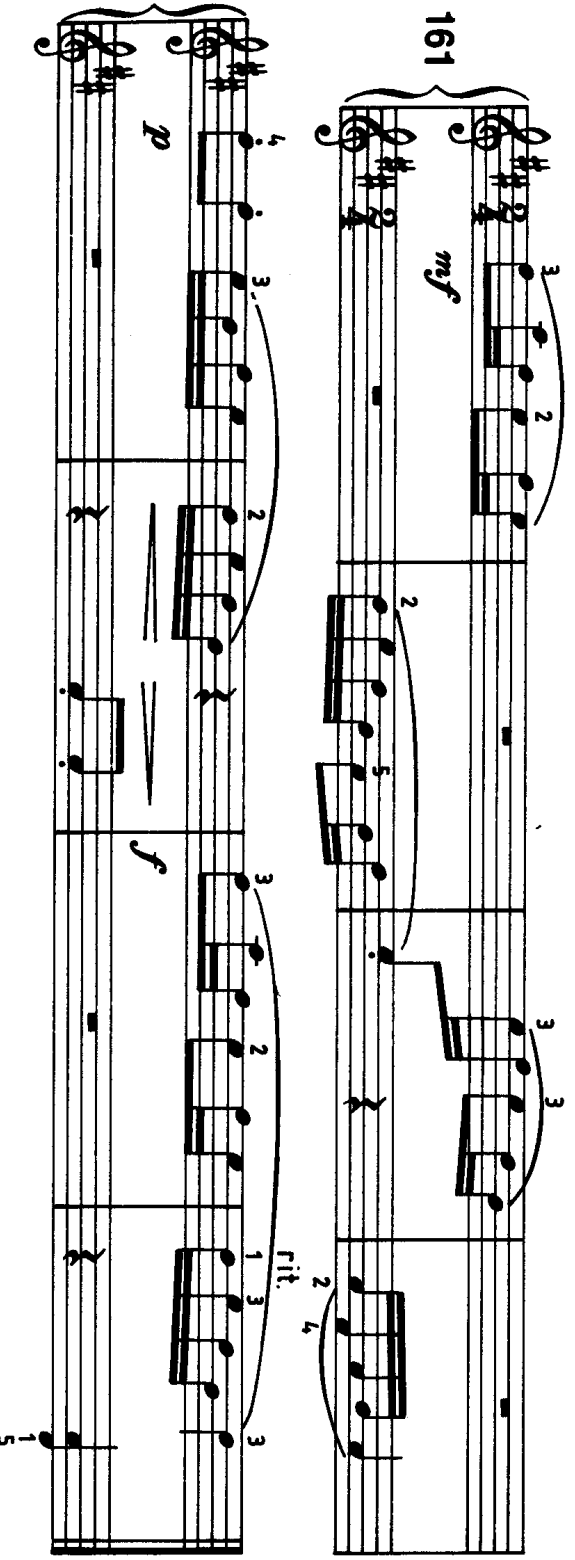
Finský nápěv

M. Rautio

transponujeme chromaticky

Tatarská píseň

J. Malát

162 u

p *u*

p legato 5

p

mf

Pouť

L. Sluka

163

p

p

p

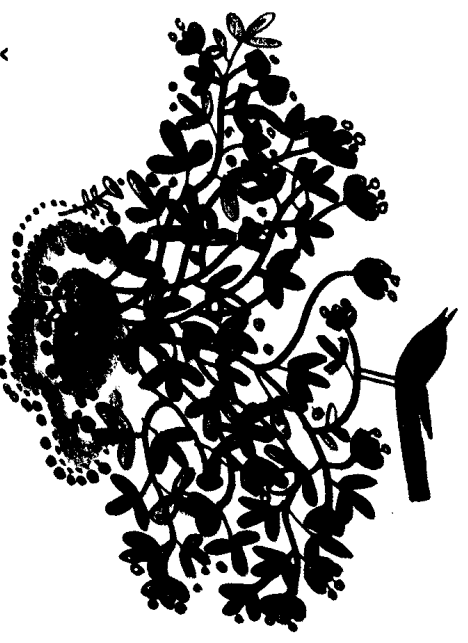
2

8

164 Moderato

mf

p

Píseň

J. J. Ryba

165 Moderato

p

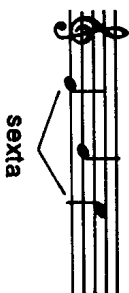
mf

legato

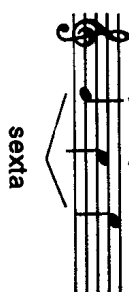
Hrajeme citlivým ponořením ruky do kláves

Obraty kvintakordu

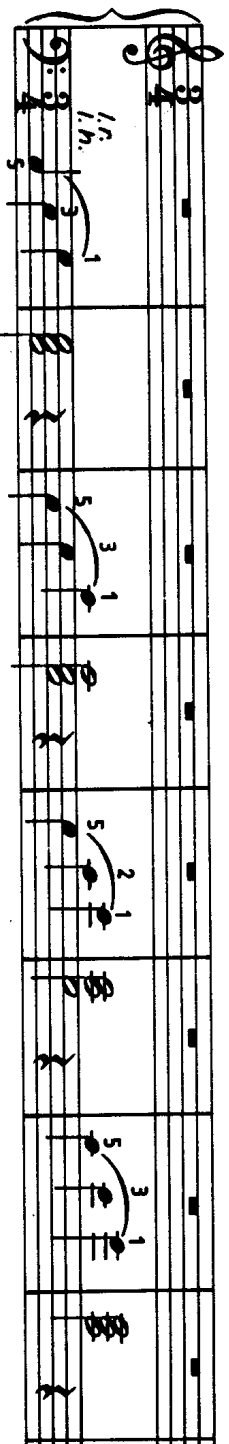
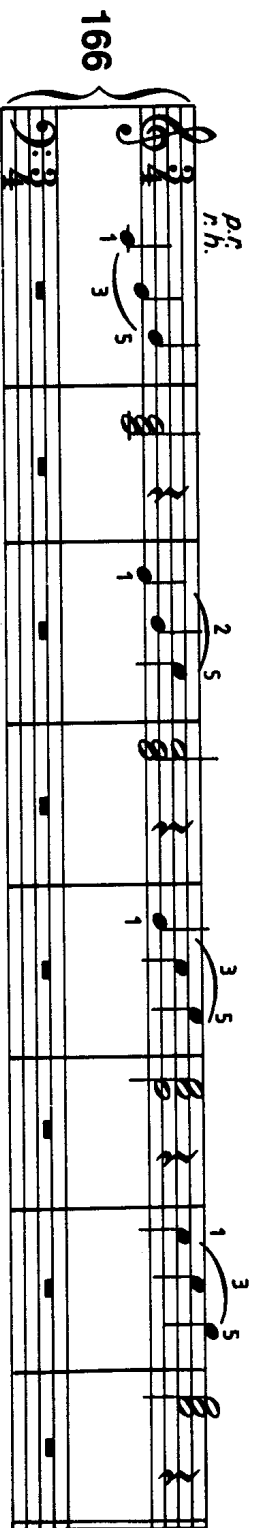
sextakord

kvartsextakord
kvarta

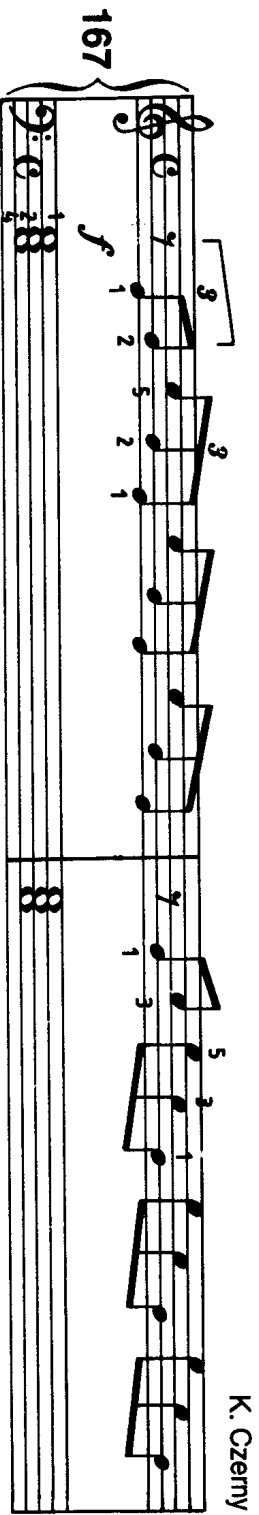

166

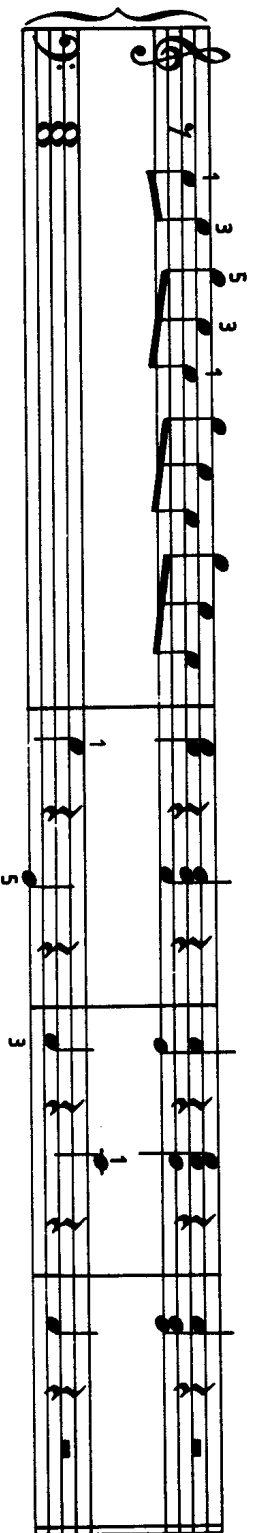

Preludium

167

K. Czerny

Preludium (hudební nápad) pův. předehra

K. Czerny

Allegro

168

Musical notation for measures 168-170. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The time signature is common time (C). The key signature has one flat (B-flat). The music begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand plays a melodic line with eighth notes and rests, while the left hand plays a rhythmic accompaniment of eighth notes. Fingering numbers (1-5) are indicated throughout. A repeat sign is present at the end of the system.

Musical notation for measures 171-173. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The time signature is common time (C). The key signature has one flat (B-flat). The music continues with eighth notes and rests. Fingering numbers (1-5) are indicated. A repeat sign is present at the end of the system.

Musical notation for measures 174-176. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The time signature is common time (C). The key signature has one flat (B-flat). The music continues with eighth notes and rests. Fingering numbers (1-5) are indicated. A repeat sign is present at the end of the system.

Musical notation for measures 177-180. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The time signature is common time (C). The key signature has one flat (B-flat). The music continues with eighth notes and rests. Fingering numbers (1-5) are indicated. A repeat sign is present at the end of the system.

Z. Fibich

169
z

Vivo
p legato

Musical score for measures 169-174. The score is written for two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#). The time signature is 3/4. The tempo is marked 'Vivo'. The dynamics are marked 'p legato'. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. A fermata is placed over the final note of the piece.

Musical score for measures 175-180. The score is written for two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#). The time signature is 3/4. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. A fermata is placed over the final note of the piece.

169
u

Vivo
p

Musical score for measures 169-174. The score is written for two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#). The time signature is 3/4. The tempo is marked 'Vivo'. The dynamics are marked 'p'. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. A fermata is placed over the final note of the piece.

Musical score for measures 175-180. The score is written for two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#). The time signature is 3/4. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. A fermata is placed over the final note of the piece.

Kukačka a oslík

německá melodie

170

mf

transponujeme

Zahrajeme k doprovodu této skladbičky vlastní melodii pravou rukou na tónech

Andante

J. Vahhal

171

p dolce

* Némá výměna prstů

Etuda

Allegro moderato

J. Gněsina

172

Akordové doprovody T D

l.r.
l.h.

Můžeme pokračovat podle sluchu od různých tónů, i pravou rukou o dvě oktávy výše

V zahrádce na hrušce

173

mf

p

Hrajeme v D dur i v E dur

Tuto píseň, kterou jsme již hráli podle sluchu s doprovodem T, D jednotlivými tóny, si nyní zahrajeme s akordovým doprovodem

Známe nár. písně si můžeme podle sluchu doprovázet akordy T, D.

Např. Ovocáci, čtveráci, Když jsem husy pásala, Dů křavičky dū, To je zlaté posvícení, Když jsem jel do Prahy, Malická su, Šel tudy, Halí belí, Stála basa

S – subdominantna (čtvrtý stupeň ve stupnici)

T S T D T

Opět můžeme pokračovat

Holka modrooká

174

mf

p

Holka modrooká, nesedávej u potoka
holka modrooká, nesedávej tam.
V potoce se voda točí
podmela tvoje oči
Holka modrooká, nesedávej tam.

mf

transponujeme do E dur

Známostou píseň ze 4ruční hry si zahrajeme s akordovým doprovodem T S D.

I jiné písně můžeme doprovázet podle sluchu akordy TSD.

Např.: Ivánku náš, Já jsem z Kutný Hory, Okolo Třeboně.

Slyšte, slyšte pastuškové

Kolleda

175

mf

p

Doplníme si doprovod

mf

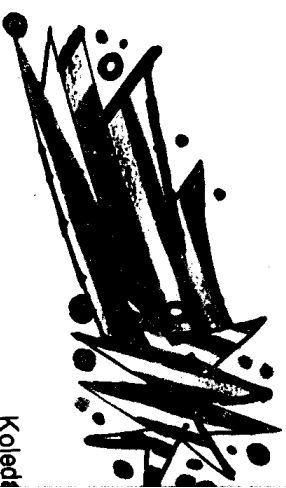
p

Slyšte, slyšte pastuškové,
jaké znějí zpěvy nové
v této noční hodině
u betlémské krajinyě.

mf

mf

transponujeme

Kolleda

Nesem vám noviny

176

mf

p

doplníme si doprovod

mf

p

Nesem vám noviny, poslouchajte,
z betlémské krajiny, pozor dejte,
slyšte je plně a neomylně
slyšte je plně a neomylně
rozjímejte

mf

transponujeme

Na následujících skladbách se postupně seznamujeme s dalšími novými notami.

Etude

Allegretto

C. Guritt

177

Rakouské téma

K. Czerny

178

Allegretto

Hrajeme podle sluchu

179

180

Melodie

J. Vaňh

181

Tempo giusto

Melodie

J. Vaňhal

Tempo giusto

181

1. *mf*
2. *p*

①

②

p

182

Hraje me podle sluchu

183

Transponujeme

Skotská píseň

K. Czerny upr.

184

mf

d

Levou rukou hraeme nejdříve v akordech

185

186

Transponujeme

Různé formy doprovodu pro píseň ve třídobém taktu

Melodie se základními akordy

187

116

a

b

c

d

Další písně: Halí belí, Když jsem jel do Prahy, Bejvávalo, Kudy kudy cestička

transponujeme

Etuda

C. Guritt

Andantino

188

p

cresc.

mf

Dobru noc

190

mf *p*

Dobru noc, má milá, dobrú noc
nech ti je sám Pán Bůh na pomoc
Dobru noc, sladce spi,
nech sa ti snívajú sladké sny.

Píseň

J. Szelenyi

191

Lento

p

mf

rall.

Touha

F. Rybicki

Andante
p sempre legato

Skokánek

A. Saraauer upr.

Valčík

Moderato

D. Šostakovič upr.

195

p legato

Hrajeme podle sluchu

Kočka leze dírou

196

p

mf

T

S

D

D

*)

* Je-li v melodii tón d, vynecháme jej v doprovodu a nahradíme tónem f

p

Doplňme si doprovod

Kočka leze dírou, pes oknem nebude-li přšet, nezmoknem nebude-li přšet, nezmoknem.

Transponujeme

Okolo Třeboně

197

mp

a

b

1. mf
2. p

*)

Okolo Třeboně, okolo Třeboně
pasou se tam koně,
pasou se tam koně
Dej kobylám, to ti povídám,
dej kobylám ovsu.

* Zde obdobně tón g nahradíme tónem bé
Malá písňová forma a b. Všimneme si jiného charakteru v dílu b.
Jiné písňě na podobný doprovod: Když jsem plela len, Ó řebičku zahradnický, Já nechci žádného

Večer

L. Šulgin

Moderato

198

mf

p

199

122

Večer

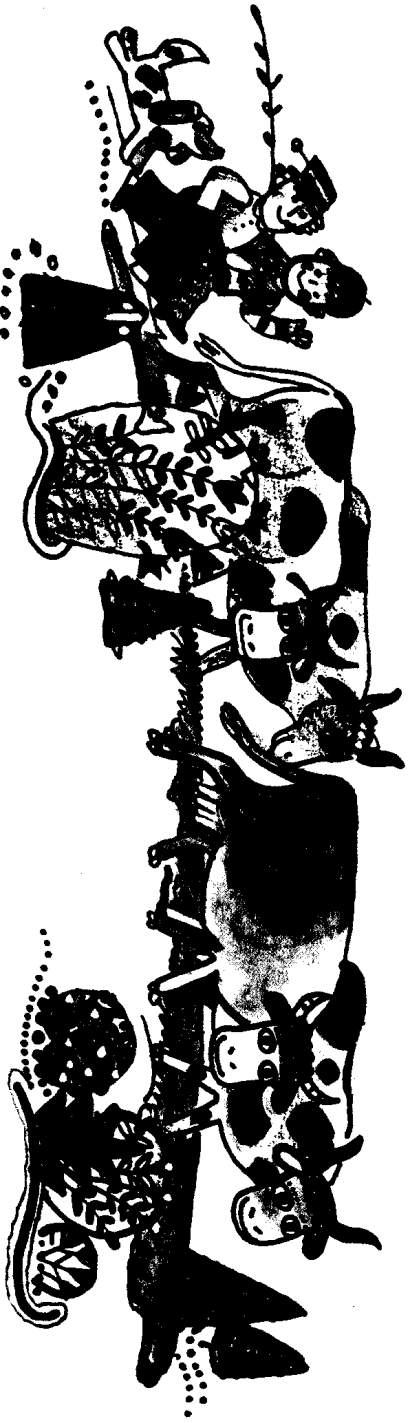
Andantino

D. G. Türk

199

mf *p*

p *d*

Rozmluva

B. Bartók

Moderato

200

p

p

Opět imitace v levé ruce

výrazně pravá i levá ruka

Pokusíme se o imitaci melodie v písni Dů kravičky dů.

Temný les

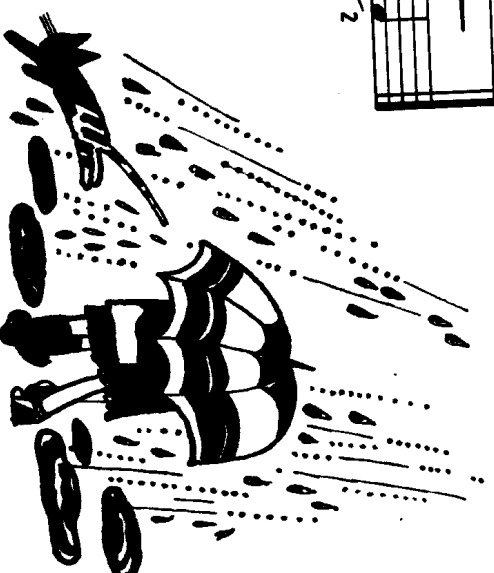
O. Ber

201

Andante

p

mf

8 div

Tranquillo

rit.

Deštivý den

K. Slavický

202

p

mf

simile

mf

poco rit.

p

Etuda

J. Gněsina

203

Andante

Cvičíme též 3 5
1 3

Etuda

J. Gněsina

204

Andante

Cvičíme též 1 3
3 5

Andante con grazia

D. G. Türk

205

Andante

Andante

Andante

Hrajeme podle sluchu

206

mf *p*

1/2 1/2 1/2 1/2

mf *p*

1/2 1/2 1/2 1/2

transponujeme

Moderato

S. Reschofsky

207

mf *p*

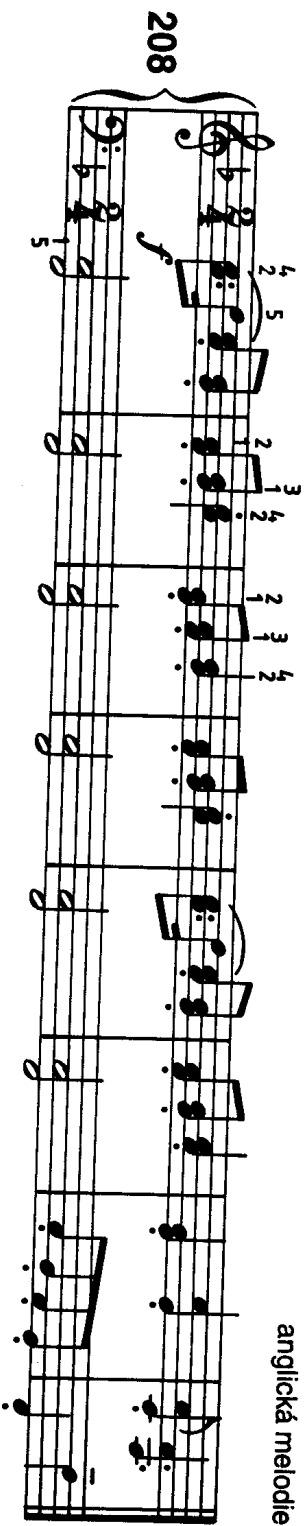
1 5

Londýnský most

anglická melodie

208

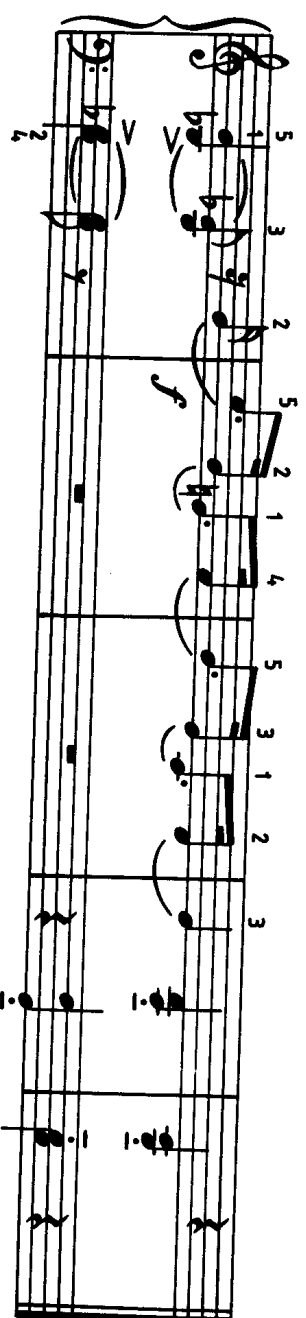
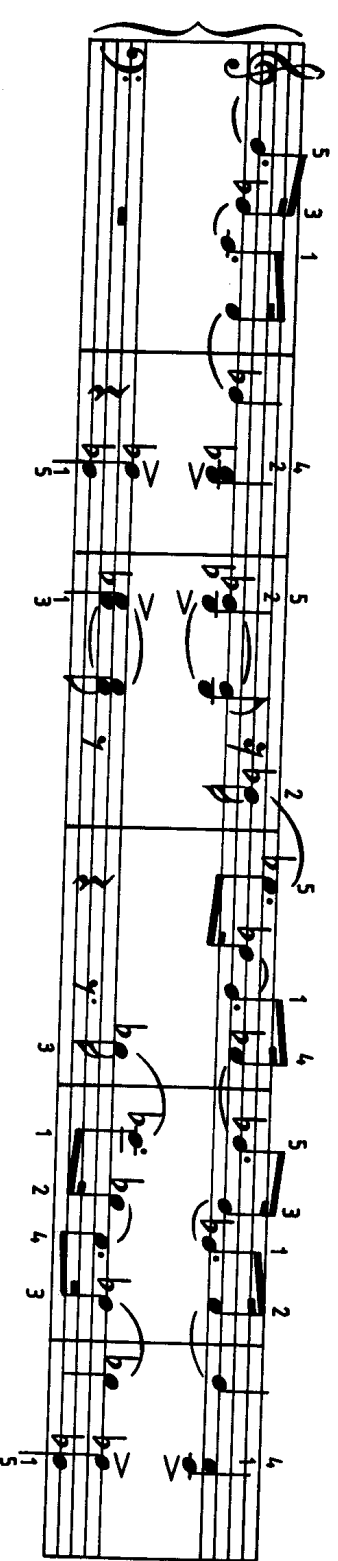
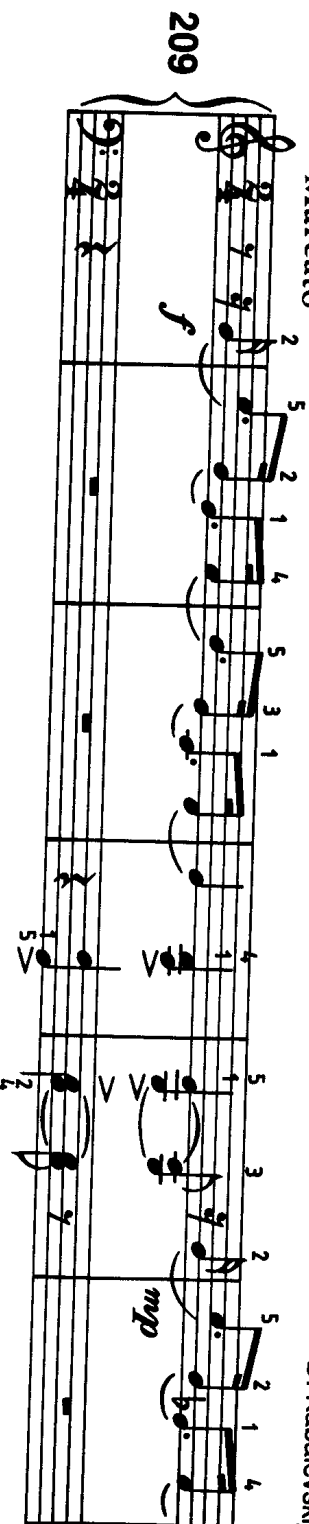

Pochod

Marcato

D. Kabalevskij

209

210
z

Allegro

Z. Fibich

210
u

Allegro

Z. Fibich

210

Sřídáme se u obou partů.

Píseň

Andante

211

Musical score for measures 211-212. The score is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Measure 211 starts with a piano (*p*) dynamic and includes a triplet of eighth notes. Measure 212 continues the melody and includes a triplet of eighth notes. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece concludes with a final chord in the right hand.

F. Rybicki upr.

Dvě a tři

J. Garcia

Moderato

212

Musical score for measures 212-213. The score is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Measure 212 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a triplet of eighth notes. Measure 213 continues the melody and includes a triplet of eighth notes. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece concludes with a final chord in the right hand.

Musical score for measures 213-214. The score is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Measure 213 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a triplet of eighth notes. Measure 214 continues the melody and includes a triplet of eighth notes. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece concludes with a final chord in the right hand.

Musical score for measures 215-216. The score is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Measure 215 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a triplet of eighth notes. Measure 216 continues the melody and includes a triplet of eighth notes. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece concludes with a final chord in the right hand.

Allegretto

213

Melodii doprovázíme nejdříve akordy v levé ruce.

Giocoso

A. Gedike upr.

214

Levou rukou hraje me ve dvojhmatech a uvědomujeme si intervaly

Hrajeme podle sluchu

215

transponujeme do d, f moll

Pod naším okýnkem

L. Durc

Allegretto

216

mf

poco f

p

p

P. Eben

Pod naším okýnkem rostou tam dvě růže,
 pod naším okýnkem roste tam stěp
 na něm jsou jablíčka,
 tihá je Anička;
 jsou dobří, jsou sladký, jsou jáko med.

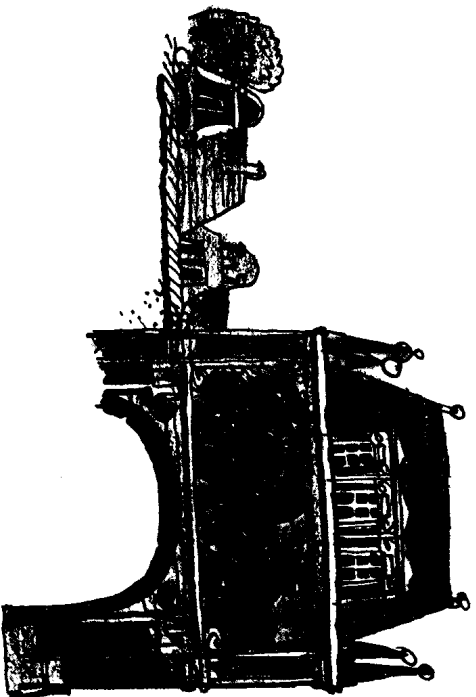
217

1 2 3 4 5 4 3 2
2 3 4 5 4 3 2
1 2 3 4 5 4 3 4
1 2 3 4

1 2 3 4 5
2 3 4 5
1 2 3 4
2 3 4

atd.
etc.

pokračujeme chromaticky

Poděbradská brána

P. Eben

218

Poco andante

p 1 2 3 4 5 4 3 2
3 4 5 4 3 2 1 2 3 4

mf 3 4 5 4 3 2
1 2 3 4 5 4 3 2

mf 1 2 3 4 5 4 3 2
3 4 5 4 3 2 1 2 3 4

p 3 4 5 4 3 2
1 2 3 4 5 4 3 2

Poděbradská brána pěkně malovaná.
Kdo tu bránu maloval, ten barvy nešáňoval,
vymaloval na ni šnyry koně vraný.

Preludium

H. Purcell

Allegretto

p

poco a poco cresc.

Smutná písnička

I. Humník

Lento

220

p

Allegretto

G. F. Händel

221

f

poco a poco cresc.

p

Aria

J. S. Bach

Andante

222

p [tr.]

sempre legato

mf

mp

Aria – píseň, sólová melodie s doprovodem

Gigue

223 **Allegro**

G. Telemann

ppp

Gigue je starý tanec živého tempa. V 17. stol. byl součástí suity.

Hra na slepičku

Jakmile dítě ovládne hru portamento, můžeme začít s nácvikem hry staccato. V podstatě nejde o nový druh pohybu ruky, pouze zkrátíme dotek s klávesou. Při úhodu shora zůstává ruka opět zcela volná a lehce se od klávesy odrazí. Chceme-li s dítětem hrát živější texty a v poněkud rychlejším tempu, potřebujeme zpestřit jeho dosavadní hru portamento živějším staccatem. Tato hra nám připomíná slepičku, která zobe zrníčka.

NÁCVIK STACCATA

Ko - ko - ko - dák, ko - ko - ko - dák, kam mám to va - jí - ťko, kam ho mám dát?

Sle - pič - ko má, ty jsi hod - ná, já ti dám zr - níč - ko, ty mi dáš va - jíč - ko, ty jsi hod - nál

Cvičení staccata je možno kombinovat také s přenášením ruky.

atd.

HODNÁ SLEPIČKA

S pohybem L.S.

D Sle - pič - ko má, ty jsi hod - ná, já ti dám zr - níč - ko,

U *mp*

D ty mi dáš va - jíč - ko, ty jsi hod - ná.

U *P P P* x

Hra na zvony

Tato cvičení jsou důležitá pro získání odvážného úhozu po celé klávesnici i správného posazení u klavíru se schopností přenášet váhu těla z nohy na nohu. Hrajeme od různých tónů.

**PŘEKLÁDÁÍ
RUKOU**

Pomalu

Musical score for 'Hra na zvony' in 2/4 time. The score is written for piano and includes lyrics. The tempo is marked 'Pomalu'. The lyrics are: 'Zvony zvoní, bim, bam, slavně zvoní, bim, bam, bim.' The score is divided into five measures. Hand positions are indicated by 'p.r.' (right hand) and 'l.r.' (left hand) above and below the notes.

Zvony zvoní, bim, bam, slavně zvoní, bim, bam, bim.

SKLADBIČKY

MEDVĚD

Musical score for 'MEDVĚD' in 2/4 time. The score is written for piano and includes lyrics. The lyrics are: 'Med - vě - de, Zu - zanka tě med - vě - de, pro - ve - de, no - síš ka - bát tan - čí stej - ně hu - ňa - tý, ja - ko ty.' The score is divided into four measures. Hand positions are indicated by 'p.r.' and 'l.r.' above and below the notes.

Med - vě - de, Zu - zanka tě med - vě - de, pro - ve - de, no - síš ka - bát tan - čí stej - ně hu - ňa - tý, ja - ko ty.

(V. Fišer)

ŘÍKADLO

Musical score for 'ŘÍKADLO' in 2/4 time. The score is written for piano and includes lyrics. The lyrics are: 'Spad - la mou - cha do ko - mí - na, to vám by - la rá - na, v kamnech prá - vě za - to - pi - la sou - se - do - vic Ná - na.' The score is divided into four measures. Hand positions are indicated by 'l.r.' and 'p.r.' above and below the notes.

Spad - la mou - cha do ko - mí - na, to vám by - la rá - na, v kamnech prá - vě za - to - pi - la sou - se - do - vic Ná - na.

Hra na houpačku

Houpy hou, houpy hou,
vítr houpá větvičkou,
větvička se ohýbá,
jablíčko se kolíbá.

J. Čarek

Dbáme na to, aby dítě sluchově odlišilo vázání dvou tónů, hru legato, od dosud používané hry portamento a staccato. Navazování jednoho prstu na druhý můžeme dítěti přiblížit říkankou:

Při této říkance dítě přešlapuje z jedné nohy na druhou a podobně pak spojujeme dva tóny, zpočátku druhým a třetím prstem, později skupinami ostatních prstů. Spojování dvou tónů přenášíme přes oktávy.

Hou - py, koč - ky, hou - py, sně - dly, hou - py, krou - py.

levá ruka obráceně dolů,
později také 3., 4., 5. prstem

Cvičení hrajeme i od jiných tónů, střídáme prsty, levou rukou hrajeme v protipohybu.

ŘÍKADLO S POUŽITÍM VÁZÁNÍ TÓNŮ

Pomalů

Had le - ze z díry, vy - str - ku - je kní - ry, za ním le - ze ha - di - ce, má čer - ve - né stře - ví - ce.

Hry a hádanky

Hrajeme dítěti často jednoduché skladbičky nebo písně a stále dbáme na rozvíjení jeho rytmické a sluchové představivosti. Nebojme se i pohybového projevu dítěte, které je vlastně dítěti nejpřirozenější a pro ně nejpochoptelnější. Každá hodina by měla zahrnovat i nějakou pohybovou hru.

MOTÝLEK Dítě podle hrané hudby ukazuje rukou, kde lítá motýlek (vysoko — nízko).

MEDVĚD A KOČIČKA Dítě podle hrané hudby znázorňuje těžkou chůzi medvěda a lehké našlapování kočky (silně — slabě).

DO KOPCE — S KOPCE Dítě podle hrané hudby znázorňuje pomalou chůzi do kopce a rychlý běh s kopečkou (pomalu — rychle).

Spojování čtyř a pěti tónů

Cvičení i skladbičky můžeme transponovat podle schopností dítěte. K těmto cvičením si může dítě vymýšlet i vlastní text.

**HRA LEGATO
S PŘENÁŠENÍM
PAŽE**

p.r. 1 2 3 4 5
Pam-pe-liš-ka kon-va-lin-ka sed-mi-krás-ka

levá ruka protipohyb

p.r. 5 4 3 2 1
Mu-zi-kan-ti, me-zi-sa-mé vy-jste-sva-tí, ku-dr-na-té, vy-při-jde-te do-ne-be he-he-he.

l.r. 4 3 2 1
atd.

p.r. 1 2 3 4 5
Slun-ce vy-chá-zí mo-tý-lek le-tí skři-vá-nek zpí-vá

l.r. 1 2 3 4 5
Slun-ce za-pa-dá míč se ku-tá-lí med-ví-dek spin-ká

KÁČÁTKA

p.r. 5 4 3 2 1 2 1 3 1 2 1
Ká-čát-ka se ba-to-lí, to jdou a-si do ško-ly, kač kač kač, do ško-ly jdou, ne ji-náč.
Na ze-le-nou tra-vič-ku jdou se u-čit pís-nič-ku, kač kač kač, tak se u-čí, ne ji-náč.
(O. Růdl)

l.r. 5 4 3 2 1 2 1 3 1 2 1

Prstová cvičení

Palec musí hrát u kláves, přihnuty do dlaně a slabě. Nezapomeňme, že všechna prstová cvičení hrajeme se zpěvem, s výrazem, jako drobné přednesové skladbičky.

**PROCVIČOV,
PALCE**

1 2 1 3 1 4 1 5 | 1 2 1 2 1 3 1 4 | 1 5

To je paleček ja - ko váleček, Jedna dvě, Honza jde, jedna tři, ze školy, jedna čtyři, vlez do díry, jedna pět, jabka jed!
ten by jed, ten by jed, ten by třeba mlsal med.

p.r. 1 2 1 3 1 4 1 5 | 1 4 1 3 1 2 1 *l.r.* 1 2 1 3 1 4 1 5 | 1 4 1 3 1 2 1 5

Máma ty-dli, tá-ta ty-dli, dě-ti ja-ko tydličky, kdo nám bude chleba krájet, když jsme všichni ma-lič-ký, ma-lič-ký.

Opakování dynamiky

Dítě zpívá a hraje jednoduchou písničku v rozdílné dynamice — forte a piano — a transponuje.

Velký černý kocour — **f**

Malé bílé koťátko — **p**

**MALIČKÁ
SU**

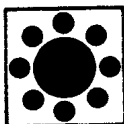
f Ko-cour le - ze do - lů, mňou - ká, mňou - ká. **p** Ko - tě le - ze do - lů, mňou - ká, mňou - ká. L.S.

p Ma - lič - ká su, hu - sy pa - su, **f** tan - co - va - la bych já,

p

f až se třa - su, tan - co - va - la bych já, až se třa - su.

U výrazných textů vyzveme dítě, aby samo určilo, zda bude hrát silně nebo slabě. (Např. Tluče bubeníček — silně. Tiše, tiše, ježek spí — slabě apod.)

Dětská stránka: Malička su, husy pasu, tancovala bych já, až se třasu.
Dítě hraje v legatu, s výraznou dynamikou a poprvé se setkává v notách s označením **f**, **p**.

Prstová cvičení

LEGATO
S POSUNOVÁ
RUKY

1 3 1 3 1 3
Le - ze, le - ze po že - le - ze, ne - dá po - koj, až tam vle - ze.

1 4 1 4 1 4
Psa - la Anič - ka, čte po ní kočič - ka, psal malý Mou - rek, čte po něm kocou - rek.

1 5 1 5 1 5
Šla ko - čička k muzi - ce, ztrati - la tam střeví - ce. Kocou - rek je na - šel, dostal z toho ka - šel.

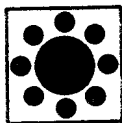
p.r. 1 2 3 1 2 3
Ma - řen - ko, Ma - řen - ko, ne - pla - kej, při - šel by na te - be ro - ha - tej.

l.r. 1 2 3
Na - bral by děv - čát - ko na ro - hy, by - lo by děv - čát - ko u - bo - hý.

p.r. 1 2 3 4 1 2 3 4
A be ce de, koč - ka pře - de, ko - cour mo - tá, pes po - čí - tá.

l.r. 1 2 3 4
Ma - lá Rad - ka pěk - ně spin - ká, u po - stýl - ky bdí ma - min - ka.

Všechna cvičení hrajeme v levé ruce protipohybem. Cvičení 1 až 4 hrajeme také oběma rukama dohromady. I tato cvičení můžeme obměňovat úhazově a dynamicky.

Prstová cvičení

Ve hře na procházku procvičujeme spojování dvou prstů s *espressivním* úhozem na celé notě.

**LEGATO
DVĚMA PRSTY
S ESPRESSIVNÍM
ÚHOZEM
NA DLOUHÉ
TÓNU**

Ma-min-ka a já, ta-tí-nek a já, ko-čič-ka a já

levá ruka totéž o oktávu níž

Říkáme a zpíváme s dětmi, s kým chodí na procházku, a při hře střídáme skupiny prstů (druhý — třetí, třetí — čtvrtý, čtvrtý — pátý a nakonec první — druhý prst). Je-li ruka dítěte zvláště malá, můžeme využít těsnějšího rozložení tónů (c—des—c—des—c). Od počátku je nutno dbát na zachování volnosti paže a neskloznot do pouhého prstového výcviku při strnulé paži. Hra legato v pětiprstových cvičeních je pro dítě namáhavější než hra legato s přenášením paže a posunováním ruky, které vyhovuje přirozenému motorickému neklidu malého dítěte. U některých dětí volíme zpočátku místo polohy c—d—e—f—g raději v pravé ruce e—fis—gis—ais—h a v levé ruce f—ges—as—b—c (tzv. Chopinova poloha ruky). A především opět kontrolujeme a sledujeme kvalitu tónů.

RYTMICKÉ HÁDANKY

CO TO JE?

Dítě určuje známé písně podle tleskání jejich rytmu učitelem. Vybíráme písně, které dítě velmi dobře zná, poněvadž tyto rytmické hádanky jsou dosti obtížné.

Mírně *mf* *p* *L.S.*

Bě - há to o - ko - lo cha - lu - py,

dě - lá to cu - pi - ty, cu - pi - ty. *děšť*

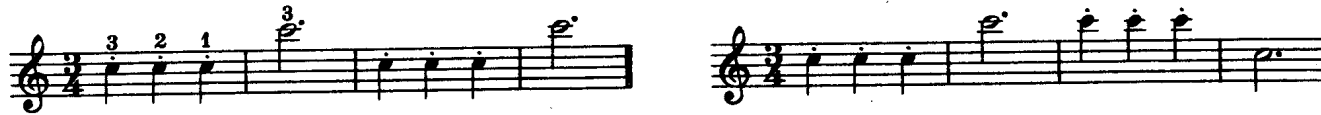

Dětská stránka:
Běhá to okolo chalupy, dělá to cupity, cupity. (Děšť.)
V pomíčkách si dítě říká pomocná slova (pšt, cup, dup apod.).

Hra staccato

STŘÍDÁNÍ
PRSTŮ
NA JEDNÉ
KLÁVESE

SLEPIČKA

S pohybem L.S.

p *f* *p*

5 4 3 2 1
4 3 2 1

D Ko koko slepička, pi pi pi, ko ko ko, kvok.
ko ko ko ko dák, to je ta-ky pták, snáší vajíčka, hodná slepička,

U *p* *p*

KAPIČKY

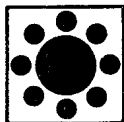
C

3 2 1 3 2 1

De-što-vé ka-pič-ky do-sta-ly no-žič-ky, ťap, ťap, ťap,
Ko-cour spal vo-ka-pu, spad-ly mu na-tla-pu, ťap, ťap, ťap,

(J. Hostáň)

tro-pi-ly ne-ple-chu, du-pa-ly po ple-chu, ťap, ťap, ťap,
ach, jak ten u-tí-kal, mňou-kal a na-ří-kal, ťap, ťap, ťap.

Dětská stránka:

L. Sluka, M. Čepelka: Jede k nám pouť.

Jede k nám pouť, všechno se sbíhá, každíčky kout je samý shon, v cirkuse kůň ušíma stříhá, k houpačkám zní orchestrion.